

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

**HOTUBA YA WAZIRI WA MAWASILIANO, SAYANSI NA
TEKNOLOJIA MHESHIMIWA PROF. MAKAME MNYAA
MBARAWA (MB), WAKATI WA KUWASILISHA BUNGENI
MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA FEDHA KWA
MWAKA 2014/2015**

Mei, 2014

A. UTANGULIZI

1. **Mheshimiwa Spika**, kufuatia taarifa iliyowasilishwa leo ndani ya Bunge na Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Miundombinu, Mheshimiwa Peter Joseph Serukamba (Mb) kuhusu Wizara yangu, naomba kutoa hoja kwamba Bunge lako tukufu likubali kupokea na kujadili taarifa ya utekelezaji wa Mpango na Bajeti ya Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia kwa mwaka 2013/2014 na malengo ya Wizara katika bajeti ya mwaka 2014/2015. Aidha, naliomba Bunge lako tukufu likubali kupitisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia pamoja na Taasisi zake kwa mwaka wa fedha 2014/2015.
2. **Mheshimiwa Spika**, awali ya yote, napenda nitumie fursa hii kumshukuru Mwenyezi Mungu, mwingi wa rehema kwa kutujalia uhai na afya njema na kutuwezesha kukutana tena kushiriki katika mkutano huu wa bunge unaojadili bajeti ya Serikali.
3. **Mheshimiwa Spika**, niruhusu sasa niungane na Waheshimiwa Wabunge, ndugu na marafiki katika kuwafaraji na kuwapa pole familia, ndugu, na wapiga kura wa Marehemu Mheshimiwa William Augustao Mgimwa aliyekuwa Mbunge wa Kalenga (CCM) na Mheshimiwa Saidi Ramadhani Bwanamdogo, aliyekuwa Mbunge wa Chalinze (CCM). Napenda kuungana na Waheshimiwa Wabunge wenzangu kutoa pole kwa familia, wewe Mhe. Spika, Bunge lako Tukufu, ndugu na marafiki wa marehemu. Mwenyezi Mungu aziweke roho za Marehemu mahali pema peponi, Amina.
4. **Mheshimiwa Spika**, nachukua nafasi hii kuwapongeza Mheshimiwa Godfrey Mgimwa (Mb) kwa kuchaguliwa kuwa Mbunge wa Jimbo la Kalenga (CCM) na Mheshimiwa Ridhiwani Kikwete (Mb) kwa kuchaguliwa kuwa Mbunge wa Jimbo la Chalinze (CCM). Ushindi wao ni kielelezo tosha kuwa wananchi wana imani kubwa na CCM katika kuwaletea maendeleo.
5. **Mheshimiwa Spika**, kwa heshima na taadhima nachukua fursa hii kumpongeza Mheshimiwa Dkt Jakaya Mrisho Kikwete, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa kuendelea kuiongoza nchi yetu vyema na kwa utekelezaji mahiri wa Ilani ya Uchaguzi ya CCM ya mwaka 2010 pamoja na mipango na programu mbalimbali za kuiletea nchi yetu maendeleo. Aidha, nawapongeza Mheshimiwa Dkt. Mohamed Ghalib Bilal, Makamu wa Rais wa Jamhuri ya

Muungano wa Tanzania na Mheshimiwa Mizengo Kayanza Peter Pinda, Waziri Mkuu kwa jinsi ambavyo wamemsaidia Mheshimiwa Rais kusimamia na kuongoza shughuli za Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Pia, nawapongeza Mawaziri wenzangu walionitangulia kuwasilisha hotuba za bajeti kwa mwaka 2014/15. Hotuba hizo zimeelezea mafanikio, changamoto, matukio mbalimbali na hali ya uchumi wa taifa letu kwa mwaka 2013/14 na mipango kwa mwaka 2014/15. Aidha, nawashukuru Mawaziri wote walionitangulia kwa kujibu hoja mbalimbali zilizotolewa na Waheshimiwa Wabunge ambazo zinahusu Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia. Vilevile, ninawapongeza Waheshimiwa Wabunge wote kwa michango yenu makini mliyoitoa kwa nia ya kuboresha mikakati ya utekelezaji wa mipango iliyowasilishwa na Serikali kwa maendeleo ya wananchi wa Tanzania.

6. **Mheshimiwa Spika**, napenda sasa kutumia fursa hii kutoa shukrani zangu za pekee kwa wale wote walioniwezesha kutekeleza majukumu ya Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia kwa kipindi kilichopita, na ambao wameniwezesha kuandaa mpango wa mwaka wa fedha 2014/2015 na kuboresha hoja hii ambayo ninaiwasilisha katika Bunge lako tukufu. Aidha, nawashukuru Mheshimiwa January Yusuph Makamba (Mb), Naibu Waziri wa Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia na Mbunge wa Jimbo la Bumbuli; Prof. Patrick James Makungu, Katibu Mkuu; Ndugu John Mngodo, Naibu Katibu Mkuu; watendaji wote katika Wizara, Taasisi na Mashirika yaliyo chini ya Wizara kwa ushirikiano wao katika kufanikisha uwasilishaji wa hotuba hii.
7. **Mheshimiwa Spika**, napenda kuwashukuru Waheshimiwa Wabunge wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Miundombinu chini ya Mwenyekiti wake Mhe. Peter Joseph Serukamba, Mbunge wa Kigoma Mjini (CCM), kwa ushauri wao unaotuwezesha kutekeleza majukumu yetu kwa tija na ufanisi zaidi. Aidha, kwa namna ya pekee napenda kumshukuru Mhe. Eng. Habib Juma Mnyaa, Mbunge wa Mkanyageni (CUF) ambaye ni Waziri Kivuli wa Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia, kwa ushirikiano wake na mchango wake katika kuiboresha hoja hii ninayoiwasilisha katika Bunge lako tukufu.
8. **Mheshimiwa Spika**, Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia inayo dhamana ya kusimamia, kuimarisha na kuendeleza Teknolojia ya Habari na Mawasiliano, Sayansi, Teknolojia na Ubunifu ili viweze kuchangia kikamilifu katika maendeleo ya nchi. Vilevile, Wizara inayo dhamana ya kusimamia na kutoa miongozo ya kiutendaji kwa

taasisi, mashirika, tume na kampuni ambazo zinafanya kazi chini yake. Taasisi hizo ni:

- i) Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam;
- ii) Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela - Arusha;
- iii) Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya;
- iv) Tume ya Nguvu za Atomiki Tanzania;
- v) Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia;
- vi) Shirika la Posta Tanzania;
- vii) Kampuni ya Simu Tanzania;
- viii) Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania; na
- ix) Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote.

9. **Mheshimiwa Spika**, Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia katika kipindi cha mwaka wa fedha 2013/2014 imetekeleza majukumu na mipango yake kwa kuzingatia Dira ya Taifa ya Maendeleo ya Mwaka 2025, Mkakati wa Kukuza Uchumi na Kupunguza Umaskini Tanzania, Mpango wa Maendeleo wa Taifa kwa mwaka 2013/2014, Mpango wa Maendeleo wa Taifa wa Miaka Mitano (2011/12 – 2015/16) na Ilani ya Uchaguzi ya Chama cha Mapinduzi (CCM) ya mwaka 2010–2015. Aidha, katika kutekeleza majukumu yake, Wizara imezingatia Sera ya Taifa ya Teknolojia ya Nyuklia ya mwaka 2013, Sera ya Taifa ya Bayoteknolojia ya mwaka 2010, Sera ya Taifa ya Utafiti na Maendeleo ya mwaka 2010, Sera ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia ya mwaka 1996, Sera ya Taifa ya Teknolojia ya Habari na Mawasiliano ya mwaka 2003, Sera ya Taifa ya Mawasiliano ya Simu ya mwaka 1997 na Sera ya Taifa ya Posta ya mwaka 2003.

B. MAPITIO YA UTEKELEZAJI WA MPANGO NA BAJETI YA MWAKA 2013/2014

10. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka wa fedha 2013/14, Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia ilitengewa jumla ya Sh. 63,147,599,460. Kati ya fedha hizo, Sh. 27,218,364,000 zilitengwa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida. Kati ya fedha hizo za Matumizi ya Kawaida Sh. 20,212,187,000 zilikuwa ni kwa ajili ya Mishahara na Sh. 7,006,177,000 zilikuwa ni kwa ajili ya Matumizi Mengineyo. Fedha za Maendeleo zilizoidhinishwa zilikuwa Sh. 35,929,235,460 ambapo fedha za ndani zilikuwa Sh. 30,295,482,000 na fedha za nje zilikuwa Sh. 5,633,753,460.
11. **Mheshimiwa Spika**, majukumu yaliyotekelezwa na Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia pamoja na taasisi zake katika kipindi cha mwaka 2013/14 ni haya yafuatayo:

B.1 UTEKELEZAJI KATIKA SEKTA YA MAWASILIANO

B.1.1 Ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano

- 12. *Mheshimiwa Spika***, ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano unatekelezwa kwa awamu tano (5) ambapo awamu ya I na II zimekamiliwa na zinatumiwa tangu mwaka 2012 zikiwa na jumla ya kilomita 7,560. Kwa sasa Wizara ipo katika utekelezaji wa awamu ya III inayohusisha ujenzi wa vituo vitatu (3) mahiri vya kutunza kumbukumbu (internet data centres) vitakavyojegwa Dar es Salaam, Dodoma na Zanzibar. Pia, katika awamu hii utajengwa mtandao wa intaneti wa kasi (*Internet Protocol/Multiprotocol Label Switching Network – IP/MPLS*) pamoja na kuunganisha Unguja na Pemba katika Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano. Utekelezaji wa sehemu ya kwanza (I) ya awamu ya tatu (III) umeanza rasmi Desemba, 2013 ambapo hatua za ujenzi wa kituo mahiri cha kutunza kumbukumbu katika eneo la Kijitonyama, Dar es Salaam zimeanza.
- 13. *Mheshimiwa Spika***, awamu ya tatu (III) itakapokamilika italeta manufaa makubwa kwa Taifa kwa kurahisisha upatikanaji wa huduma za kielektroniki kama vile shule mtandao, biashara mtandao, serikali mtandao. Vilevile, itaongeza na kukuza matumizi ya mtandao, kuwezesha utunzaji wa taarifa ndani ya nchi na kuimarisha matumizi salama ya mtandao.

B.1.2 Ushirikishwaji wa Sekta Binafsi Katika Ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano

Ujenzi wa Mikongo ya Mijini (Metro Networks)

- 14. *Mheshimiwa Spika***, wizara kwa kutambua umuhimu wa kushirikisha sekta binafsi katika kutoa huduma za mawasiliano inatekeleza Awamu ya IV ya Ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano kwa kushirikiana na makampuni ya simu za kiganjani ya Airtel, Tigo na Zantel. Awamu hii itaigharimu jumla ya Dola za Kimarekani milioni 80 ambazo zitagharimiwa na watoa huduma ambapo serikali itatoa ruhusa ya kutumia hifadhi ya njia (**Right of Way**). Umiliki wa mikongo ya mijini inayojengwa kwa utaratibu huu utakuwa ni wa serikali wakati watoa huduma watapewa sehemu ya mikongo hiyo kwa ajili ya matumizi yao binafsi. Aidha, utekelezaji katika jiji la Dar es Salaam umekamilika ukiwa na jumla ya kilomita 91 zilizogharimu Dola za Kimarekani milioni sita (6). Hatua inayofuata ni utekelezaji katika miji ya Morogoro, Arusha, Mwanza na Mbeya.

- Ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano katika Njia ya Reli**
15. **Mheshimiwa Spika**, katika kuhakikisha kuwa Mkongo unafika katika maeneo mengi zaidi, serikali kwa kushirikiana na watoa huduma za mawasiliano (Tigo, Airtel na Zantel) wamekamilisha taratibu za kuanza ujenzi wa mkongo katika njia ya reli kuanzia Dar es Salaam hadi Mwanza, Tabora hadi Kigoma na Dar es Salaam hadi Arusha.

B.1.4 Juhudi za Serikali katika Kupeleka huduma za TEHAMA kwa Watumiaji wa Mwisho

16. **Mheshimiwa Spika**, Serikali katika kuhakikisha kuwa inakuza matumizi ya TEHAMA nchini hususan katika kutumia Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano, inatekeleza yafuatayo:

B.1.4 Uunganishwaji wa Vyuvo vya Elimu ya Juu na Taasisi za Utafiti katika Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano

17. **Mheshimiwa Spika**, wizara inaratibu utekelezaji wa mradi wa kuunganisha Taasisi za Elimu ya Juu na Utafiti katika Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano unaofadhiliwa na Benki ya Dunia. Madhumuni ya mradi huu ni kuimarisha mfumo wa utoaji wa huduma katika taasisi za elimu ya juu na utafiti kwa kuimarisha matumizi ya TEHAMA kwa njia ya kuwekeza katika miundombinu ya TEHAMA inayoziunganisha Taasisi hizi. **(Kiambatanisho Na. 16)**
18. **Mheshimiwa Spika**, awamu ya kwanza ya mradi huu ilikusudia kuunganisha taasisi 28. Hadi kufikia mwezi Mei, 2014 tayari taasisi 18 zilikuwa zimeunganishwa na Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano.

B.1.5 Uwezeshaji wa Matumizi ya TEHAMA kwa Gharama Nafuu

19. **Mheshimiwa Spika**, katika kuhakikisha kuwa matumizi ya TEHAMA yanaongezeka hasa katika taasisi za serikali, shule, hospitali na vyuo vya elimu, Wizara inatekeleza mradi wa *Regional Communication Infrastructure Program* (RCIP) unaofadhiliwa na Benki ya Dunia ukiwa na lengo la kuwezesha taasisi hizi kutumia intaneti kwa bei nafuu na kuongeza upatikanaji wa huduma za *broadband* na kuongeza ufanisi na uwazi wa Serikali kupitia matumizi ya serikali mtandao. Wizara imekamilisha ujenzi wa mtambo wa *Internet Bandwidth* na ununuzi wa *Internet Bandwidth* yenye ukubwa wa 1.55Gbps ambayo tayari imeanza kutumika. Hadi kufikia mwezi Mei, 2014 jumla ya taasisi 42 zimeunganishwa na

zingine 25 zipo kwenye utaratibu wa kuunganishwa. **(Kiambatanisho Na. 6)**

B.1.6 Uwezeshaji wa Serikali Kufanya Mikutano kwa Kutumia TEHAMA

20. **Mheshimiwa Spika**, wizara inaendelea na juhudi za kuhakikisha kuwa matumizi ya TEHAMA katika ofisi za Serikali yanaongezeka. Wizara imefunga mitambo ya *Video Conferencing* 26 kwa ajili ya kuendeshea vikao kwa njia ya mtandao. Hadi kufikia mwezi Novemba, 2013 mitambo 25 ilikuwa imefungwa katika Makao Makuu ya Mikoa 21, Ofisi ya Waziri Mkuu, Wizara ya Fedha, Ofisi ya Rais – Menejimenti ya Utumishi wa Umma na TAMISEMI. Aidha, taratibu za kufunga mitambo ya aina hiyo katika makao makuu ya mikoa mitano (5) ya Zanzibar pamoja na Ofisi ya Rais wa Zanzibar zimekamilika na inatarajiwa kufungwa mwishoni mwa mwezi Juni, 2014.

B.1.7 Kukuza Matumizi ya TEHAMA kwenye Shule za Msingi na Sekondari

21. **Mheshimiwa Spika**, katika kuhakikisha kuwa matumizi ya TEHAMA katika shule yanaongezeka kwa kasi na kuweka mazingira ya kutumia elimu mtandao, Wizara inatekeleza mradi wa majaribio wa shule mtandao (*E-schools*) ukiwa ni sehemu ya juhudi za Serikali katika kutekeleza Mpango wa Taifa wa Kuunganisha Shule. Mpaka sasa vituo 49 zikiwemo shule 43, vituo vya posta vitatu (3) na vyuo vya afya vitatu (3) vimepelekewa na kufungiwa vifaa vya TEHAMA pamoja na kufanyiwa mafunzo ya matumizi bora ya vifaa hivyo. Aidha, taratibu za kumpata mzabuni kwa ajili ya shule nyingine 80 zipo katika hatua za mwisho.

B.1.8 Usalama Katika Matumizi ya TEHAMA

22. **Mheshimiwa Spika**, kukua kwa kasi kwa matumizi ya TEHAMA kumeleta mafanikio mengi katika nyanja mbalimbali za maisha ya kila siku, kama vile, mabadiliko katika huduma za mawasiliano, huduma za kibenki na mitandao ya kijamii. Sambamba na hilo mafanikio hayo yameleta changamoto nyingi ikiwa ni pamoja na uhalifu katika mtandao (*Cyber Crimes*). Katika kulitambua hili, Wizara imekamilisha rasimu ya miswada mitatu ya Sheria za Usalama wa Mtandao (*Cyber Security Laws*). Sheria ya Kulinda Taarifa Binafsi (*Personal Data Protection*), Sheria ya Miamala ya Ki-Elektroniki (*Electronic Transaction*) na Sheria ya Kudhibiti Uhalifu wa Mtandao na Kompyuta (*Computer and Cyber Crime*). Rasimu

hizi zimewasilishwa kwa Mwanasheria Mkuu wa Serikali ili ziweze kuandaliwa kwa mujibu wa taratibu za uandishi wa sheria.

23. **Mheshimiwa Spika**, mbali na uandaaji wa sheria hizi, Wizara kupitia Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA) inasimamia uwekaji wa mfumo madhubuti wa kitaifa wa kupambana na uhalifu katika mitandao ya mawasiliano ya kompyuta. Ndani ya mfumo huu ambao utekelezaji wake ulianza rasmi mwezi Septemba 2012 kimeanzishwa Kikosi Maalum cha Ulinzi wa Kielektroniki (*Computer Emergency Response Team*) kinachohusika na uhakiki wa usalama katika matumizi ya TEHAMA hapa nchini. Kikosi hiki kina wataalam wenye ujuzi wa hali ya juu kuhusu usalama wa mitandao ya mawasiliano na kimekwisha anza kutekeleza majukumu yake kwa kuzingatia Sheria na Kanuni za Mawasiliano ya Kielektroniki na Posta.

B.1.9 Kufikisha Huduma za Mawasiliano Vijijini

24. **Mheshimiwa Spika**, wizara imeendelea kushawishi sekta binafsi kufikisha mawasiliano kwenye maeneo yasiyo na mvuto kibiashara. Kupitia juhudi hizi kampuni za simu zimeridhia kwa hiari kupeleka mawasiliano kwenye jumla ya Kata 163 kwa awamu ya kwanza “A” na awamu ya kwanza “B”. Katika awamu ya kwanza “A”, kampuni za simu zitapeleka mawasiliano kwenye Kata 44 kwa gharama zao na Kata 33 kwa ruzuku ya Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF) kupitia mkopo wa Benki ya Dunia. Vilevile, kampuni za simu zimeshiriki kwenye zabuni ya awamu ya kwanza “B” ambapo jumla ya kata 86 zimepata wazabuni kwa ruzuku ya UCSAF. Ushiriki wa kampuni za simu kwenye zabuni za UCSAF umeongezeka kwa asilimia 213 kutoka kata 52 mwaka 2012/13 hadi kufikia kata 163 mwaka 2013/14.
25. **Mheshimiwa Spika**, wizara kupitia Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote imefanya tathmini na kubaini kuwa jumla ya kata 1365 zina tatizo la mawasiliano ambapo jumla ya Shilingi bilioni 328 zinahitajika ili kuweza kulipatia ufumbuzi tatizo hili. Kwa takwimu hizi, ni dhahiri kuwa hitaji la mawasiliano bado ni kubwa ikilinganishwa na kasi tunayokwenda nayo kwa kutegemea fedha za mkopo wa Benki ya Dunia na makusanyo kupitia UCSAF. Katika kukabiliana na changamoto hii inayokwamisha kufikiwa kwa malengo ya kufikisha mawasiliano vijijini ifikapo 2015, Serikali inaangalia vyanzo vingine vya fedha ndani na nje ya nchi, ikiwa ni

pamoja na kuwasilisha andiko la mradi kwa lengo la kuomba fedha za mkopo nafuu kutoka nchi wahisani ili kufikisha huduma za mawasiliano katika maeneo haya ambayo mahali pengine ni madogo au wakazi wake ni wachache mno kiasi cha kutowavutia kibiashara watoa huduma za simu.

B.1.10 Ukuaji na Mchango wa Sekta ya Mawasiliano

26. **Mheshimiwa Spika**, mazingira mazuri yaliyowekwa na Serikali kwenye Sekta ya Mawasiliano yameonesha matokeo makubwa. Idadi ya watumiaji wa huduma za mawasiliano nchini imeendelea kuongezeka kutoka laini za simu za kiganjani milioni 2.96 mwaka 2005 hadi kufikia milioni 27.45 mwezi Desemba 2013. Watumiaji wa mfumo wa intaneti nao wameongezeka kutoka milioni 3.56 mwaka 2008 hadi kufikia milioni 9.3 mwezi Desemba 2013. Pia, kuna ongezeko kubwa la huduma kupitia mawasiliano ya simu za kiganjani. Huduma hizo ni pamoja na miamala ya kifedha ambayo ina watumiaji wapatao 12,330,962 na ununuzi wa huduma na bidhaa kwa kutumia miamala ya kibenki. Hivi sasa, wananchi wanaweza kufanya malipo ya huduma mbalimbali wanazozitumia kupitia simu za kiganjani ambapo katika kipindi cha Julai, 2013 hadi Aprili, 2014 jumla ya miamala 972,641,605 yenye thamani inayofikia shilingi Trilioni 28.3 imefanyika. Maendeleo haya yamesaidia kuokoa muda na kupunguza msongamano sehemu za kulipia na kupata huduma hizo **(Kiambatanisho Na.11)**.

B.1.11 Utekelezaji Mpana wa Mpango wa Kubadilisha Teknolojia ya Utangazaji Kutoka Analojia Kwenda Dijitali

27. **Mheshimiwa Spika**, Serikali imeendelea na utekelezaji wa maazimio ya Bunge kuhusu zoezi la kubadilisha teknolojia ya utangazaji kutoka mfumo wa analojia kwenda dijitali. Mambo yaliyofanyika ni pamoja na tathmini ya utekelezaji wa awamu ya kwanza katika maeneo ya Dar es Salaam, Mbeya, Tanga, Mwanza, Arusha, Dodoma na Moshi ili kubaini mafanikio na changamoto. Matokeo ya tathmini yanaonyesha kuwa zoezi la uhamaji katika awamu hiyo lilifanikiwa kwa asilimia 89. Mafanikio hayo yaliwezesha na uelewa wa kutosha kupitia elimu kwa umma iliyotolewa katika maeneo husika, kuwepo kwa ving'amuzi vya kutosha katika maeneo ya uzimaji na gharama ya ving'amuzi wakati wa uzimaji kuwa chini ikilinganishwa na hapo awali.

28. **Mheshimiwa Spika**, baada ya tathmini, Serikali kupitia Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania inaendelea na utekelezaji mpana katika

maeneo yaliyosalia ili kukamilisha zoezi hili ndani ya muda tuliojiwekea. Hadi hivi sasa zoezi la uzimaji wa mitambo ya analojia kwa awamu ya pili, lililoanza tarehe 31 Machi 2014, limekwishafanyika katika miji ya Tabora, Singida, Musoma na Bukoba wakati uzinduzi wa mitambo ya dijitali unaendelea katika mji wa Kahama. Aidha, taratibu za uzimaji katika miji ya Kigoma, Iringa, Songea, Morogoro, Sumbawanga, Lindi na Mtwara zinaendelea na zinatarajiwa kukamilika ifikapo tarehe 30 Septemba, 2014.

29. **Mheshimiwa Spika**, utekelezaji wa mpango huu umetekelezwa kwa mafanikio makubwa na hivi sasa wananchi katika miji yenye mtangazo ya dijitali wanaweza kupata *chaneli* nyingi za televisheni ikilinganishwa na hapo awali na hivyo kuwa na wigo mpana wa kupata habari. Utekelezaji huu umeifanya Tanzania kuwa nchi ya kwanza katika Afrika kutekeleza makubaliano ya nchi wanachama wa umoja wa kimataifa wa mawasiliano ya elektroniki (*International Telecommunications Union- ITU*) ya kuzima mitambo ya analojia ifikapo tarehe 17 Juni, 2015.
30. **Mheshimiwa Spika**, mafanikio haya yanaifanya Tanzania kuwa mfano wa kuigwa na mataifa mengine ambapo nchi za Uganda, Kenya, Zambia, Lesotho na Malawi zimekuja kupata uzoefu. Aidha, Afrika ya Kusini hivi sasa inajiandaa kuwaita wataalam wetu kwenda kutoa uzoefu nchini humo. Vilevile, mwezi Februari, 2014 Tanzania ilikuwa mwenyeji wa Mkutano wa nchi wanachama wa taasisi ya mawasiliano ya nchi za Jumuiya ya Madola (*Commonwealth Telecommunications Organization- CTO*) kuhusu mabadiliko ya teknolojia ya utangazaji kwa lengo la nchi hizo kupata uzoefu wa Tanzania.
31. **Mheshimiwa Spika**, ninapenda kulishukuru Bunge lako tukufu, wadau wa sekta na wananchi kwa ujumla kwa ushirikiano katika utekelezaji wa zoezi hili muhimu. Aidha, nirudie tena kutoa wito kwamba, zoezi hili ni muhimu na lina lengo la kuifanya nchi yetu iendane na mabadiliko yanayotokea duniani ambayo hayakwepeki. Wadau wote watoe ushirikiano kwa vyombo vinavyohusika.

B.1.12 Kuimarisha Mfumo wa Udhibiti Katika Sekta ya Mawasiliano

32. **Mheshimiwa Spika**, wizara yangu imeendelea na mpango wa kuboresha mazingira ya udhibiti kwa kuanzisha mfumo wa kuhakiki na kusimamia huduma za mawasiliano nchini (*Telecommunication Traffic Monitoring System- TTMS*) kupitia Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania. Katika kufanikisha azma hii, wizara imetengeneza kanuni mpya zinazosimamia mawasiliano kupitia mitandao ya simu

(EPOCA (TTMS) Regulation 2013). Mtambo huu wa TTMS ulipatikana kwa kushirikiana na sekta binafsi kwa utaratibu wa *Build Operate and Transfer (BOT)* ulianza kufanya kazi mwezi Oktoba 2013. Kwa mujibu wa kanuni za TTMS, kampuni za nje ya nchi zinatakiwa kulipa senti ishirini na tano (25) za kimarekani kwa kila dakika moja ya mazungumzo ya simu zinazoingia nchini. Kanuni ya TTMS imeweka mgawanyo wa mapato hayo ya senti ishirini na tano (25) ambapo Serikali kupitia Hazina inapata senti saba (7), watoa huduma wanapata senti kumi na tatu (13) na senti tano (5) ni kwa ajili ya uendesaji wa mitambo ikiwa ni pamoja na kumlipa mwekezaji wa mtambo huu.

33. **Mheshimiwa Spika**, hadi kufikia mwezi Januari 2014 mfumo huu umeweza kuiingizia Serikali jumla ya **Shilingi Bilioni 6.8**. Kwa hivi sasa mtambo unaratibu dakika za maongezi kwa simu za kimataifa na kufuatilia udanganyifu (*fraud*) kwa simu zinazoingia nchini ambapo mpaka sasa udanganyifu umepungua kutoka asilimia 60 kabla ya mtambo kufungwa hadi chini ya asilimia 2 hivi sasa. Wahusika wa udanganyifu wamefikishwa mahakamani na kesi zinaendelea. Kazi nyingine zinazokamilishwa ni kuuwezesha mfumo huu kuratibu dakika za maongezi kutoka mtandao mmoja kwenda mwingine (*interconnection*) pamoja na kufuatilia miamala (*transactions*) inayopita kwenye mitandao ya simu.

B.1.13 Matibabu Mtandao (*Telemedicine*)

34. **Mheshimiwa Spika**, Wizara kupitia Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam (DIT) inaendelea na utekelezaji wa mradi wa Matibabu Mtandao (*Telemedicine*) unaounganisha DIT, hospitali za Muhimbili, Amana, Temeke, Mwananyamala, Tumbi, Bagamoyo na Hospitali ya Rufaa ya Mbeya kwa kushirikiana na Wizara za Afya na Ustawi wa Jamii na wadau wengine wa maendeleo. Usimikaji wa mitambo na vifaa na mafunzo kwa madaktari wanaohusika na mradi huu vimekamiliwa. Majaribio ya Mradi yanaendelea yakihusisha madaktari wa hospitali zilizotajwa.

B.1.15 Utekelezaji Mpana na Kuweka Miongozo ya Mpango wa Anwani za Makazi na Misimbo ya Posta

35. **Mheshimiwa Spika**, baada ya kukamilika kwa utekelezaji kwa hatua ya majaribio ya Mpango wa Anwani za Makazi na Misimbo ya Posta katika miji ya Arusha na Dodoma, wizara kupitia Mamlaka ya

Mawasiliano Tanzania (TCRA) kwa kushirikiana na wadau wengine imeanza utekelezaji mpana wa mpango huu (*roll out*) kwa kuanzia mkoa wa Dar es Salaam ambao umeanza mwezi Desemba 2013.

36. **Mheshimiwa Spika**, ninapenda kuwashukuru wadau wote wanaohusika na mpango huu hususan uongozi wa mkoa wa Dar es Salaam na Manispaa zote tatu za mkoa huu kwa ushirikiano mkubwa waliouonyesha katika utekelezaji wa mpango huu. Kimsingi, Halmashauri zimeshiriki kikamilifu katika kubainisha majina ya mitaa, kukusanya taarifa za wakazi na kuweka vibao vya namba na majina ya mitaa katika kata kumi (10) zilizochaguliwa kuanza utekelezaji – kata tano (5) Ilala, mbili (2) Temeke na tatu (3) Kinondoni. Lengo ni kukamilisha utekelezaji wa mpango huu katika kata zote za Dar es Salaam ifikapo Desemba mwaka huu. Sambamba na zoezi hili, Wizara kupitia Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA) imeziwekea wizara zote na baadhi ya taasisi Anwani za Makazi na Misimbo ya Posta ambazo tayari zimeanza kutumika.
37. **Mheshimiwa Spika**, kupitia uzoefu uliopatikana katika Mkoa wa Dar es Salaam, wizara kwa kushirikiana na wadau mbalimbali inakamilisha uandaaji wa mwongozo unaoweka mfumo bora wa kitaasisi wa kutekeleza mpango huu katika maeneo mengine nchini. Aidha, rasimu ya mpango wa utekelezaji katika maeneo mengine ya nchi umeandaliwa.

B.1.16 Kuendelea Kuweka Mifumo ya Kisera na Kuimarisha Uratibu wa Sekta ya Mawasiliano

38. **Mheshimiwa Spika**, katika kuweka mazingira mazuri ya kukuza sekta ya mawasiliano na kuimarisha uratibu, Wizara imekamilisha uandaaji wa rasimu ya sera mpaya iliyohuishwa na rasimu ya mkakati wa Utekelezaji wa sera hiyo ambapo kwa pamoja vipo katika hatua ya uwasilishwaji kuridhiwa.
39. **Mheshimiwa Spika**, katika kuimarisha mfumo wa uratibu wa kissekta, wizara imeendelea kukamilisha taratibu za kuanzisha Tume ya TEHAMA. Uchambuzi wa majukumu ya Tume na mlinganisho baina yake na Taasisi nyingine umefanyika kwa umakini. Aidha, rasimu ya Tamko la Rais la kuanzisha Tume hiyo limekwisha pitia hatua mbalimbali za ukamilishwaji. Tume inatarajiwa kuwa imeanza kazi mwezi Septemba mwaka huu.

B.1.17 Ujenzi wa Jamii Habari

40. **Mheshimiwa Spika**, kwa kutambua umuhimu wa kuwa na uchumi

uliojengeka kwenye misingi ya maarifa (*knowledge economy*) katika kufanikisha maendeleo ya kijamii na kiuchumi, wizara kwa kushirikiana na Serikali ya Finland imeendelea kutekeleza mpango wa kujenga jamii habari (*information society and ICT development program*). Mpango huu unahusisha utekelezaji wa programu ya kuimarisha uwezo wa Wizara katika kusimamia sekta ya Mawasiliano Sayansi na Teknolojia na programu ya kukuza ubunifu nchini kupitia TEHAMA. Kwa kipindi cha mwaka wa fedha 2013/14 programu kupitia wataalam wa Taasisi ya Menejimenti ya Mashariki na Kusini mwa Afrika (*Eastern and Southern Africa Management Institute – ESAMI*) imefanya tathmini ya kubaini mahitaji ya kuimarisha uwezo wa wizara (*institutional situation analysis*) ikiwa ni pamoja na mpango kazi wa utekelezaji wa mapendekezo hayo.

41. **Mheshimiwa Spika**, katika kuendeleza ubunifu nchini mradi umeendelea kusaidia juhudi za kukuza ujasiriamali kwa kuwezesha kituo cha ubunifu (*Innovation Space*) kinachoitwa “Buni” kilichoko COSTECH ambapo takribani wajasiriamali 300 hushiriki katika makongamano mbalimbali kwa wiki. Katika kipindi cha Julai 2013 hadi Aprili 2014 jumla ya makongamano arobaini na tano (45) yamefanyika katika kituo cha Buni. Aidha mpango huu umeendelea kusaidia uendelezaji wa vituo saba (7) vya utatuzi wa changamoto za kijamii (*living labs*) vilivyopo Kigamboni, Iringa, Mwanza, Sengerema Mbeya, Arusha na Zanzibar. Vilevile, mradi huu umeratibu jumla ya ziara nne (4) za kubadilishana uzoefu baina ya wataalam wa Tanzania na Finland zimefanyika ambapo wataalam na viongozi toka Tanzania walitembelea taasisi wenza nchini Finland na wataalam na wafanya biashara toka Finland walitembelea Tanzania. Idara na Taasisi zilizohusika na mpango huu za elimu ya juu ni Chuo Kikuu cha Dar es Salaam (UDSM), Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela (NM-AIST), Taasisi ya Teknolojia ya Dar es Salaam (DIT) na Chuo cha Elimu ya Biashara (CBE) na wasimamizi wa vituo vya *living labs*. Kupitia mpango huu, hivi sasa Chuo cha Kikuu cha Dar es Salaam na Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela vimeanza ushirikiano na vyuo vyilivyoko nchini Finland.

B.2 UTEKELEZAJI KATIKA ENEO LA SAYANSI, TEKNOLOJIA NA UBUNIFU

B.2.1 Maboresho katika Mfumo wa Sayansi, Teknolojia na Ubunifu nchini (*National Innovation System Reform Programme*)

42. **Mheshimiwa Spika**, maendeleo ya uchumi na jamii yanaenda sambamba na ongezeko la matumizi mapana na yanayotegemeana ya sayansi, teknolojia na ubunifu katika sekta mbali mbali nchini.

Pamoja na ukweli huu, katika nchi yetu sayansi, teknolojia na ubunifu havijachangia ipasavyo katika maendelo hayo kutokana na jinsi mfumo wa ubunifu nchini (*National Innovation System-NIS*) ulivyokaa. Kimfumo, sayansi, teknolojia na ubunifu ni dhana mtambuka na manufaa yake makubwa yanapatikana pale ambapo wadau wote nchini wanatumia maarifa, udadisi (utafiti) na ubunifu kwa ushirikiano katika kutekeleza majukumu yao ya kila siku.

43. **Mheshimiwa Spika**, hali ilivyo sasa, ubunifu na utafiti umeachwa kuwa ni jukumu la taasisi chache hususan, vyyo vikuu na taasisi za utafiti, ambazo hazizungumzi baina yao na watumiaji wa matokeo ya utafiti huo, jambo ambalo limesumaza mchango wa sayansi, teknolojia na ubunifu katika maendeleo ya jamii na uchumi. Ili kukabiliana na hali hiyo na kwenda sambamba na mabadiliko ya sayansi na teknolojia duniani, Wizara kupitia programu ya mageuzi ya Sayansi na Teknolojia (*National Innovation System Reform Programme*) imekamilisha uundwaji wa mfumo mahsusi wa Sayansi, Teknolojia na ubunifu nchini. Chini ya mfumo huu, mabadiliko makubwa ya kiutendaji yatafanyika ikiwemo mapendekezo ya mfumo mipya ya kitaasisi na maamuzi ya kuundwa kwa sheria mpya ya sayansi, teknolojia na ubunifu itakayoweka mazingira mazuri ya namna ya kuendeleza sayansi, teknolojia na ubunifu nchini. Kuwepo kwa mambo haya kwa pamoja ndani ya mfumo huu kutavutia wadau mbalimbali kuchangia maendeleo ya sayansi, teknolojia na ubunifu tofauti na ilivyo sasa. Kuwepo kwa mfumo kutawezesha pia kujengeka ndani ya taifa letu utamaduni wa ubunifu, udadisi na utafiti kuwa sehemu ya maisha ya kila siku ya jamii na kuondoa mipaka ya kissekta na kitaaluma iliyopo hivi sasa na inayodumaza ubunifu.
44. **Mheshimiwa Spika**, wizara yangu imeanza kutekeleza baadhi ya mambo yaliyopendekezwa kwenye mfumo huu. Baadhi ya mambo hayo ni kupitia Sheria Na. 7 ya mwaka 1986 iliyounda Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia kwa kuandaa rasimu ya sheria ya sayansi, teknolojia na ubunifu na kupitia Sheria Na. 7 ya mwaka 2003 iliyounda Tume ya Nguvu za Atomiki Tanzania. Aidha, utekelezaji mpana wa mfumo huu utahusisha sekta zote na jamii yote ya Kitanzania na utachangia kwa kiasi kikubwa kufikiwa kwa malengo yaliyo kwenye Dira ya Taifa ya mwaka 2025 inayolenga kujengwa kwa jamii yenye maarifa (*knowledge society*).

B.2.2 Kuzipa Taasisi za Sayansi na Teknolojia Zilizochini ya Wizara Mwelekeo Mpya wa Kitaaluma

45. **Mheshimiwa Spika**, kama sehemu ya kwanza ya maboresho ya

mfumo wa ubunifu nchini, Taasisi zilizo chini ya Wizara zimeendelea kujielekeza katika kuanzisha na kuweka mifumo mipya ya kitaaluma utakaoziwezesha kujenga wataalam wenye ubunifu na ambao sio tu watategemea kuajiriwa, bali watakuwa na uwezo wa kuzalisha ajira mpya wenyewe.

46. **Mheshimiwa Spika**, kuanzishwa kwa Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela - Arusha kulifanywa kwa mtazamo huu wa kutengeneza wataalam wenye ujuzi maalum watakaochangia katika maendeleo ya kitaaluma, uzalishaji na utengenezaji wa ajira mpya.
47. **Mheshimiwa Spika**, tayari Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela ambayo ilianza mwaka 2012 imeanza kuchangia kwa kiasi kikubwa katika kutatua tatizo sugu la uhaba wa wataalam katika taasisi za elimu ya juu na utafiti. Vile vile, matokeo ya tafiti zilizofanywa na wahitimu wa taasisi hii kwa mwaka 2012/13 zimeawezesha kuwepo kwa machapisho ya kitaaluma 70. Mambo haya ni muhimu katika kuinua hali na mizania ya taifa letu katika sayansi na teknolojia miongoni mwa nchi za Afrika na ulimwenguni.
48. **Mheshimiwa Spika**, Taasisi ya Teknolojia ya Dar es Salaam (DIT) kwa kushirikiana na Tume ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) imefikia makubaliano na kampuni ya kimataifa ya FESTO ili kuanzisha kituo cha mafunzo ya fani ya *mechatronics*, ambapo wanafunzi wa DIT na wafanyakazi wa viwandani wataweza kujifunza ujuzi mpya katika taaluma ya umakenika kwa kutumia maabara na vifaa vya kisasa. Ujuzi huu mpya utawasaidia kuwezesha viwanda vyetu kubadlisha teknolojia za kizamani na kutumia teknolojia hizi mpya zinazotumia TEHAMA na kuleta maendeleo endelevu viwandani, ikiwa ni pamoja na wanafunzi wanaohitimu DIT kukabili ushindani katika soko la ajira pindi watakapohitimu. Vilevile, maabara zingine za kisasa za *Electrical Automation lab* na *Hydraulics lab* zitaanzishwa chini ya mradi huu.
49. **Mheshimiwa Spika**, wizara yangu ipo katika mchakato wa kutafuta fedha zitakazowezesha kuboresha majengo ya kufundishia katika Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya (MUST) ili dhana ya chuo hiki kupandishwa hadhi kutoka Chuo cha Ufundi Mbeya, kwenda Taasisi ya Sayansi na Teknolojia Mbeya (2005) na kwa sasa kuwa Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya (Julai 2012) iwe dhahiri. Katika ujenzi huo chuo kinategemea kuzigeuza maabara zake ziwe kitovu cha uzalishaji bidhaa ili kubadili dhana ya sasa ya mafunzo viwandani na ujenzi wa kongano (*incubators*) ndani ya chuo ambapo wahitimu watatoka na uwezo wa kuajiri na

kutengeneza ajira kwa wengine.

B.2.3 Uratibu wa Utafiti na Maendeleo na Uendelezaji wa Sayansi, Teknolojia na Ubunifu

- 50. Mheshimiwa Spika**, kwa kutambua kuwa sayansi, teknolojia na ubunifu ni dhana mtambuka, Wizara kupitia Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) imeendelea kuratibu na kuendeleza utafiti na ubunifu unaotekelezwa katika sekta mbalimbali kama ifuatavyo:
- i. Kuanisha vipaumbele na kusimamia ugawaji wa fedha za utafiti kutoka serikalini kwenye maeneo mbalimbali yanayoendeleza utafiti na ukuaji wa sayansi teknolojia na ubunifu kupitia Mfuko wa Taifa wa Uendelezaji wa Sayansi na Teknolojia (MTUSATE);
 - ii. Kuendeleza rasilimali watu kupitia ufadhili wanafunzi wa shahada ya uzamili na uzamivu katika vyuo mbali mbali ndani ya nchi; na
 - iii. Kutafuta fedha za uendelezaji wa Sayansi na teknolojia kutoka kwa wadau mbalimbali ndani na nje ya nchi. Kwa mfano mwaka 2013/14 COSTECH wameratibu matumizi ya Yuro milioni 1.8 za mfuko wa pamoja kati ya Tanzania, Sweden na Uholanzi (TASENE). Vilevile, COSTECH kwa kushirikiana na Shirika la Ushirikiano wa Kimataifa la Uingereza (*UK Department for International Development (DFID)*) wamezindua mfuko wa kuendeleza ubunifu - *Human Development Innovation Fund (HDIF)* wenye thamani ya Pound za Uingereza milioni 30, utakaosaidia kuchochea na kuendeleza ubunifu katika sekta za Elimu, Afya na Maji.
- 51. Mheshimiwa Spika**, kupitia kongano ya *Dar es Salaam Technology Business incubator (DTBi)* iliyopo katika jengo la Tume ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) kampuni 42 zimefadhiliwa ambazo nyingi zipo katika hatua mbalimbali za kujiimarisha katika soko la ndani na nje ya nchi. Hadi kufikia mwezi Septemba, 2013 kampuni hizi zilikuwa zimetengeneza ajira 211 za moja kwa moja na 7,000 zisizokuwa za moja kwa moja.
- 52. Mheshimiwa Spika**, Tume ya Nguvu za Atomiki Tanzania (TAEC) kwa kushirikiana na wadau mbalimbali wa ndani na nje ya nchi, imeendelea kuratibu miradi mbalimbali ya utafiti inayotumia teknolojia za nyuklia katika sekta za kilimo, afya na mifugo. Katika mwaka 2013/14 jumla ya miradi mitano (5) yenye thamani ya Yuro 642,400 ilifadhiliwa kupitia Shirika la Nguvu za Atomiki Duniani (IAEA) na miradi mingine yenye thamani ya Shilingi milioni 40 inayofadhiliwa kupitia Shirika la Kimataifa la Kuzuia Matumizi ya Silaha za Nyuklia (*Comprehensive Test Ban Treaty Organization (CTBTO)*).

B.3 UTEKELEZAJI WA MASUALA YA UJUMLA KATIKA WIZARA

B.3.1 Uendelezaji wa Rasilimali Watu

53. **Mheshimiwa Spika**, kwa upande wa kuendeleza rasilimali watu, Wizara imeratibu mafunzo mbalimbali ndani na nje ya nchi kwa kuwapeleka mafunzoni watumishi sita (6) kwenye mafunzo ya muda mrefu na mfupi, ambapo kati ya hao, watumishi watano (5) wamehudhuria mafunzo ndani ya nchi na mmoja (1) nje ya nchi.
54. **Mheshimiwa Spika**, Wizara imeendelea kutekeleza kanuni za maadili za kiutendaji katika utumishi wa umma kwa kuwaelimisha watumishi kuhusu Sheria ya Utumishi wa Umma Na 8 ya mwaka 2002, marekebisho ya sheria ya Utumishi wa Umma Na.18 ya mwaka 2007, Kanuni za Utumishi wa Umma za mwaka 2003, Kanuni za Kudumu za utumishi wa Umma Toleo la mwaka 2009, Nyaraka za Serikali na taratibu za utendaji kazi kupitia Baraza la Wafanyakazi, TUGHE na Mikutano mbalimbali.

B.3.2 Uandaaji wa Sera na Miongozo Mbalimbali katika Sekta

55. **Mheshimiwa Spika**, kama ambavyo nimekwishaeleza hapo awali, Wizara iko katika hatua za mwisho za kurejea Sera ya Taifa ya Teknolojia ya Habari na Mawasiliano (TEHAMA) ya mwaka 2003. Sera hii inategemewa kukamilika katika mwaka wa fedha 2014/2015. Pia, uandaaji wa Mkakati wa Utekelezaji wa Sera hiyo (*Implementation Strategy*) unafanywa sambamba na uhuishaji wa sera hiyo.
56. **Mheshimiwa Spika**, vilevile, wizara inafanya marejeo ya Sera ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia ya mwaka 1996 kutengeneza sera ya taifa ya sayansi, teknolojia na ubunifu. Kazi hii inafanyika sambamba na Programu ya Mageuzi ya Mfumo wa Ubunifu nchini (*National Innovation System Reform Programme*).

B.4 UTEKELEZAJI WA SHUGHULI ZA MAENDELEO KWENYE TAASISI ZA MAWASILIANO

B.4.1 Shirika la Posta Tanzania (TPC)

57. **Mheshimiwa Spika**, Shirika la Posta Tanzania katika jitihada zake za kuongeza na kuimarisha matumizi ya TEHAMA limeunganisha ofisi za Posta 112 katika mtandao wa kompyuta kwa lengo la

kuboresha mazingira ya utoaji wa huduma kwa kutumia teknolojia za kisasa (**Kiambatanisho Na. 7**). Juhudi za kuunganisha ofisi zilizobaki zinaendelea. Aidha, Shirika limeendelea kukuza biashara katika huduma za kutuma barua za kawaida kutoka milioni 13 mwaka 2010 hadi milioni 17 mwaka 2013. Idadi ya barua na vifurushi vya haraka nayo imeongezeka kutoka 419,990 mwaka 2010 hadi 621,561 mwaka 2013. Vile vile, Shirika limekamilisha ujenzi wa jengo la Posta Kibondo.

B.4.2 Kampuni ya Simu Tanzania (TTCL)

58. **Mheshimiwa Spika**, TTCL imeendelea kujenga na kuimarisha Mtandao Muhimili (*Core Network*) wa simu za mezani na kiganjani kwa kutekeleza Mradi wa Njia Mpya ya Mawasiliano Dar es Salaam-Unguja-Pemba (*Microwave Link*) utakaogharimu Dola za Kimarekani milioni 2.8. Mradi huu uliozinduliwa tarehe 13 Februari 2014 Chake Chake, Pemba, unalenga kuongeza uwezo wa njia ya Mawasiliano kati ya Dar es Salaam -Unguja-Pemba ambayo ilikuwa inasababisha msongamano (*congestion*) kwa wateja wa sauti (*voice*) na “*data*”. Msongamano huu umesababishwa na mahitaji makubwa ya huduma za mawasiliano kwa watumiaji hasa taasisi za fedha, elimu ya juu na wafanyabiashara wakubwa. Kwa kutumia njia hii mpya ya mawasiliano, wateja wa Unguja na Pemba watapata huduma bora na inayokidhi mahitaji yao.
59. **Mheshimiwa Spika**, Kampuni ya Simu Tanzania (TTCL) imeendelea na juhudi za kuimarisha na kuongeza uwezo wa mtambo wa intaneti. Mradi huu unahusu uwekaji wa vifaa vya kuongeza uwezo wa mitambo (*Asymmetric Digital Subscriber Line - ADSL*) ili kuunganisha wateja katika mkongo wa TTCL katika maeneo muhimu ya kibiashara kwa ajili ya kurahisisha utoaji wa huduma bora ya simu na ‘*data*’ kwa wateja. Chini ya mradi huu, uwezo wa mtambo wa intaneti uliboreshwa imefungwa katika maeneo ya Bukoba, Kidatu, Tunduru, Tanga, Rombo, Same na Chukwani-Zanzibar. Mitambo mingine ambayo uwezo wake uliboreshwa imefungwa katika jengo la NSSF Kaloleni (Arusha), Mufindi (Iringa), jengo la VIVA Tower (Dar es Salaam) na Mbamba Bay (Ruvuma). Ufungaji wa mitambo mipya ya mawasiliano aina ya *Multi Service Access Node* (MSAN) katika mji wa Dodoma (Nane Nane) na Wilaya za Kongwa, Mwapwa, Kishapu na Ushirombo unaendelea na unatarajiwa kukamilika mwishoni mwa mwezi Juni 2014.

B.4.3 Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA)

60. **Mheshimiwa Spika**, Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania imeendelea kutekeleza majukumu yake ya msingi ya kudhibiti mawasiliano nchini. Aidha, Mamlaka inatekeleza mambo mengine kwa maelekezo ya serikali na taasisi za kikanda na za kimataifa zinazosimamia mawasiliano. Mambo hayo ni pamoja na kusimamia mpango wa kubadili teknolojia ya utangazaji kutoka mfumo wa analojia kwenda dijitali. Utekelezaji wa awamu ya pili umeanza baada ya utekelezaji wa awamu ya kwanza kufanyiwa tathmini na watalaam kutoka Chuo Kikuu cha Dar es Salaam na matokeo kupendekeza awamu ya pili kufanyika. Kupitia utekelezaji wa awamu ya pili tayari miji ya Singida, Tabora, Musoma na Bukoba imepatiwa matangazo ya dijitali baada ya mitambo ya analojia kuzimwa.
61. **Mheshimiwa Spika**, katika juhudi za kuongeza kasi ya mawasiliano kwa njia ya intaneti, wizara kupitia Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania imeendelea kuratibu na kuwezesha ujenzi wa mitambo ya vituo vya kubadilishana mawasiliano ya intaneti (*Internet Exchange Points - IXP*) katika kanda mbalimbali nchini. Kupitia mitambo hii, mawasiliano ya intaneti kwa watumiaji wa kanda husika yanafanyika papo hapo badala ya kutoka nje ya nchi. Hadi hivi sasa mitambo imefungwa katika kanda ya kaskazini (Arusha), kanda ya kati (Dodoma) na mtambo wa kitaifa wa kubadilishana mawasiliano uliopo Dar es Salaam (*Tanzania Internet Exchange Point - TIX*). Mpango huu umepata mwitikio mzuri kutoka kwa watoa huduma za intaneti (*Internet Service Provider – ISP*) ambapo jumla ya watoa huduma ishirini na sita (26) wamejiunga na mtambo wa Dar es Salaam na watoa huduma sita (6) wamejiunga na mtambo wa Arusha. Kwa upande wa kanda ya nyanda za juu kusini (Mbeya), kanda ya ziwa (Mwanza) na kanda ya Zanzibar, mitambo imekwisha nunuliwa na taratibu za kuifunga zinaendelea kwa kushirikiana na watoa huduma husika.
62. **Mheshimiwa Spika**, vilevile, wizara kupitia Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania imenunua mtambo wa kupima masafa ambao umegharimu Sh. 800,000,000 kwa ajili ya Zanzibar.

B.4.4 Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF)

63. **Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka wa fedha 2013/14, Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF) umeendelea kusimamia utekelezaji wa mpango wa kufikisha mawasiliano kwenye kata 215 zilizopata wazabuni katika awamu ya kwanza (kata 52), awamu ya kwanza A (kata 77) na awamu ya kwanza B (kata 86). Kata hizo 215 zina jumla ya vijiji 1,268 vyenye wakazi zaidi ya 1,949,219 ambao

hawafikiwi na huduma ya mawasiliano (**Kiambatanisho Na.8,9 na 10**)

64. **Mheshimiwa Spika**, tathmini iliyofanywa na Wizara kupitia Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote inaonyesha kuwa Tanzania ina jumla ya kata 1365 zisizo na mawasiliano au zinapata mawasiliano kwa shida. Jiografia ya baadhi ya maeneo haivutii uwekezaji wa sekta binafsi kwa teknolojia iliyopo hata kama Serikali itatoa ruzuku ya asilimia mia moja (100%) kwani gharama kubwa zinahitajika katika uendeshaji. Kwa kutambua hilo Wizara inaangalia uwezekano wa kutumia teknolojia rahisi zenye ubora unaofaa kwa maeneo hayo.

Juhudi zinazofanywa na Serikali ni pamoja na kutafuta fedha kutoka nchi Wahisani ili kufikisha mawasiliano katika kata zenye eneo dogo na wakazi wachache ambazo hazivutii uwekezaji wa watoa huduma za simu.

65. **Mheshimiwa Spika**, dhana ya kufikisha mawasiliano kwa wote ni pana na inalenga maeneo yasiyo na mvuto wa kibiashara na vijiji vilivyo kwenye hali dhaifu (disadvantage) ikiwemo shule hususan zenye watoto wenye mahitaji maalum. Kupitia dhana hii Mfuko umeainisha shule 8,500 za Sekondari na Msingi na kutathmini namna ya kufikisha huduma za intaneti. Kwa kuanzia shule 25 zimeainishwa zikiwemo shule tano (5) za watoto wenye mahitaji maalum. Shule hizo ni pamoja na Shule ya Msingi ya Kisiwandui (Zanzibar), Shule ya watoto wasiosikia Buguruni (Dar es Salaam), Patandi (Arusha), Mtanga Maalum (Lindi) na Dumila Mchanganyiko (Morogoro) ambazo zitapelekewa huduma ya intaneti kwa njia ya setilaiti. Vifaa vya setilaiti tayari vimekwishaingia nchini. Dhumuni la mradi huu wa majaribio ni kuona namna gani mfuko unaweza kushirikiana na wadau wengine kama Halmashauri katika kuufanya kuwa mradi endelevu baada ya mwaka wa kwanza ambao mfuko utalipia gharama za intaneti.

B.5 UTEKELEAJI WA SHUGHULI ZA MAENDELEO KWENYE TAASISI ZA SAYANSI NA TEKNOLOJIA

B.5.1 Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam (DIT)

66. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka wa masomo 2013/14 Taasisi ya Teknolojia ya Dar es Salaam (DIT) imeanza ufundishaji katika kozi mpya za Shahada ya Uzamili katika Uhandisi Utawala (*Masters of Engineering in Maintenance Management*); Shahada ya Teknolojia katika Sayansi za Maabara (*Bachelor of Technology in Laboratory Sciences*) Stashahada ya Uhandisi wa Mifumo ya Mawasiliano

(*Communication Systems Engineering*); Stashahada ya *Multimedia and Film Technology*; Stashahada ya *Renewable Energy Technology* na Stashahada ya Teknolojia ya Sayansi ya Chakula (*Food Science Technology*).

67. **Mheshimiwa Spika**, Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam imeendelea kufanya upanuzi wa udahili na uanzishaji wa programu mpya za stashahada kwa ajili ya kukidhi mahitaji ya maendeleo ya kijamii na kiuchumi. Katika mwaka wa masomo 2013/2014, Taasisi ilidahili wanafunzi 1,633 kati yao wanafunzi wa stashahada ni 939 (wa kiume 804 na wa kike 135) na wa shahada ya uhandisi ni 699 (wa kiume 616 na wa kike 83) sawa na asilimia 108 ya lengo.
68. **Mheshimiwa Spika**, katika kampasi ya Mwanza iliyokuwa ikijulikana kama Tanzania Institute of Leather Technology (TILT), DIT imekamilisha ukarabati wa karakana mbili (2). Aidha, ukarabati wa maabara mbili (2), hosteli mbili (2), bwalo la chakula (Cafeteria). Aidha, ukarabati wa nyumba sita (6) za wafanyakazi uko katika hatua za makabidhiano.
69. **Mheshimiwa Spika**, Wizara kupitia Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam (DIT) inaendelea na utekelezaji wa mradi wa Matibabu Mtandao (*Telemedicine*) kama nilivyoieleza hapo awali. Jitihada hii kama ilivyo ile ya kuanzisha maabara za *mechatronics* kwa kushirikiana na kampuni ya FESTO ni utekelezaji wa maboresho wa taasisi za elimu kupitia maboresho ya mfumo wa sayansi teknolojia na ubunifu ambapo shughuli za taasisi za elimu zinaunganishwa na sekta zingine za uzalishaji na huduma nje ya utamaduni wa kawaida wa vyuo vya elimu ya juu. Kupitia mradi huu DIT itachangia moja kwa moja katika kuboresha huduma ya afya na hivyo kuwaongezea wanafunzi watakaohitimu katika taasisi hii kuwa na ujuzi wa viwandani na hivyo kuvutia katika soko la ajira.

B.5.2 Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya (MUST)

70. **Mheshimiwa Spika**, ili kukidhi mahitaji ya Chuo kufuatia kupandishwa hadhi kutoka Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Mbeya (MIST) kuwa Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya (MUST), Chuo kimeajiri jumla ya watumishi 40; kati yao 38 ni wanataaluma na 2 ni waendeshaji.
71. **Mheshimiwa Spika**, katika juhudi za kuleta uwiano wa jinsia katika sekta ya sayansi na teknolojia, MUST ilitoa mafunzo ya awali kwa wanafunzi wa kike 183, kati yao 161 walifaulu na kujiunga na masomo katika mwaka 2013/14. Vilevile, Chuo kimeendelea na

upanuzi wa udahili na uanzishaji wa programu mpya. Idadi ya wanafunzi waliodahiliwa katika mwaka wa masomo 2013/14 ni 3,442, kati yao wanafunzi wa stashada ni 2333 (533 wa kike na 1,800 wa kiume) na wanafunzi wa shahada ni 1,109 wanafunzi. Kati ya wanafunzi hao 107 wa kike na 1,002 wa kiume Chuo kinaendelea na juhudi za kubadilisha uwiano huu wa kijinsia.

72. Mheshimiwa Spika, katika jitihada za kufanikisha upanuzi wa Chuo, Chuo kimeanzisha college mpya zikiwemo *College of Engineering and Technology, Institute of Science and Technology and School of Business Studies*. Vilevile, Chuo kiko mbioni kuanzisha *College of Science and Education* ambayo itaanzishwa hivi karibuni. Aidha, Chuo kimepokea vifaa vya kufundishia kutoka Serikali ya Italia kupitia mradi wa *Tanzania Labour Market Support Programme* ili kuongeza ufanisi katika ufundishaji hususan katika kozi mpya zinzotegemea kuanza mwaka wa masomo 2014/15.

73. Mheshimiwa Spika, Chuo kinaendeleza ushirikiano na vyuo vya ufundi barani Afrika chini ya Shirikisho la *Commonwealth Association of Polytechnics in Africa (CAPA)*. Pia, Chuo kinaendeleza ushirikiano na umoja wa vyuo vikuu vya sayansi na teknolojia Afrika yaani "*African Network of Scientific and Technical Institutions (ANSTI)*". Aidha, Chuo kinaendeleza ushirikiano na vyuo mbali mbali vya ufundi ikiwa ni pamoja na Chuo cha Ufundi Arusha (ATC); *Kilimanjaro International Institute of Telecommunications and Computer (KIITEC)*; *Lilongwe Technical College (LTC)* cha Malawi na *Bielefeld University of Applied Science and Technical University of Dortmund* cha Ujerumani. Pia, Chuo kimeanzisha ushirikiano na *Commonwealth of Learning (COL)* katika nyanja za ufundishaji.

B.5.3 Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela, Arusha

74. Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2013/14, Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela - Arusha, ilipata Hati Idhini (*Charter*) tarehe 19 Agosti, 2013, ambayo ilikabidhiwa kwa Mkuu wa Chuo na Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mheshimiwa Dkt. Jakaya Mrisho Kikwete tarehe 20 Agosti, 2013.

75. Mheshimiwa Spika, Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela- Arusha imeongeza udahili wa wanafunzi kutoka wanafunzi 83 mwaka 2011/2012 hadi kufikia wanafunzi 336 kwa mwaka wa masomo 2013/2014. Kati yao, wanafunzi 81 ni wanawake na 255 ni wanaume. Hili ni ongezeko kubwa la udahili katika masomo ya juu ikilinganishwa na hali ilivyokuwa kabla.

- 76. *Mheshimiwa Spika***, katika kuhakikisha utendaji na utekelezaji wa shughuli mbalimbali za Taasisi unazingatia kanuni na taratibu za Serikali, Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela – Arusha imekamilisha—uandaaji wa miongozo na sera za ndani zikiwemo Mpango Mkakati wa Chuo wa mwaka 2013–2027; Kanuni za Fedha za Taasisi za mwaka 2013; Mwongozo wa Ukaguzi wa Hesabu za Ndani wa mwaka 2013 na Sera ya ndani ya Maendeleo ya Rasilimali Watu ya mwaka 2013.
- 77. *Mheshimiwa Spika***, aidha, tarehe 19 Desemba 2013 Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelsoni Mandela – Arusha ilifanya mahafali yake ya kwanza. Jumla ya wanafunzi 44 kati ya 53 wa shahada ya uzamili waliodahiliwa mwaka 2011/12 walitunukiwa shahada zao. Idadi hii ni sawa na asilimia 83 ya wanafunzi wote wa uzamili waliodahiliwa. Ufaulu huu ni mkubwa ilinganishwa na vyo vingine ambapo asilimia kubwa ya wanafunzi huhitimu nje ya muda uliopangwa awali.
- 78. *Mheshimiwa Spika***, vilevile, katika kipindi cha mwaka 2013/2014 Taasisi imeendelea kutekeleza miradi ya utafiti inayofadhiliwa na wafadhili mbalimbali yenye thamani ya Sh.9,907,930,782. Taasisi pia imeajiri wafanyakazi 35 wakiwemo wanataaluma 32 na waendeshaji 3; kati yao wanawake ni watano (5) na wanaume ni 30.
- 79. *Mheshimiwa Spika***, ili kuinua kiwango cha taaluma kwa wataalam na wanafunzi wake, Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela - Arusha imeimarisha na kuendeleza ushirikiano na taasisi mbalimbali za ndani na nje ya nchi zikiwemo *University of California System, Washington State University, University of Illinois at Urbana-Champaign, Purdue University, Michigan State University, Kennesaw State University in USA, East China Normal University, Indian Institute of Technology at Bombay and Delhi (ITT Bombay and Delhi), Korean Institute of Science and Technology (KIST), Hanyang University (HYU), Pohang University of Science and Technology (POSTECH), University of Saskatchewan-Canada, Belgium Universities(KU Leuven, VUB & U Antwerp), Ifakara Health Institute, The Tropical Pesticide Research Institute (TPRI), National Institute for Medical Research (NIMRI), Southern African Centre for Infectious Diseases Surveillance (SACIDS).*

B.5.4 Tume ya Nguvu za Atomiki Tanzania (TAEC)

80. **Mheshimiwa Spika**, Tume ya Nguvu za Atomiki Tanzania (TAEC) imeendelea kusimamia matumizi salama ya mionzi katika hospitali na vituo vya afya, viwandani, kwenye migodi na kufanya tafiti mbalimbali. Juhudi hizi zimeleta matokeo mazuri ikiwemo (i) kuboresha huduma za tiba ya saratani, (ii) uboreshaji wa mazao ya kilimo na mifugo, na (iii) kuhakiki usalama wa vyakula na kwenye pembejeo za kilimo zisiwe na mionzi yenye madhara.
81. **Mheshimiwa Spika**, Tume imeshirikiana na vyuo vikuu nchini kupitia maabara zake ambapo wanafunzi wapatao kumi (10) wanaosoma shahada za uzamili na uzamivu wamefanya tafiti za teknolojia ya nyuklia katika maabara hizo. wanafunzi hao wametoka katika Chuo Kikuu cha Dar es Salaam na Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela. katika kuimarisha mahusiano na taasisi za elimu na utafiti, Tume imeanza mchakato wa kuanzisha mtandao wa wataalam wa nyuklia walio kwenye vyuo na taasisi mbalimbali zinazotumia teknolojia ya nyuklia unaoitwa *Tanzania Nuclear Educational Network for Science and Technology- TAN-NEST*. Mtandao huu ambao utasaidia kuwaunganisha wataalam na kuongeza kasi za tafiti.
82. **Mheshimiwa Spika**, Tume vilevile hufanya tafiti zenye lengo maalum na zinazohitaji kuhakiki usalama wa makundi maalum. Kupitia utaratibu huu wa kuchunguza kiwango cha dozi ya mionzi katika matumizi ya mashine za *X-ray* na *Computed Tomography* yaani CT scan kwa watoto wadogo (*Pediatric Patients*). Utafiti huu imeonyesha kuwa kiwango cha mionzi katika mashine hizi kipo kati ya $22 - 146\mu\text{Gy}\cdot\text{cm}^2$ ambacho kipo chini ya viwango vilivyowekwa kimataifa na hivyo kuwahakikishia watumiaji usalama wa mashine hizo kwamba hazina madhara kwa watoto.
83. **Mheshimiwa Spika**, kwa kutambua mchango wa Tume katika tafiti mbalimbali, Shirika la Kimataifa la Nguvu za Atomiki Duniani (International Atomic Energy Agency (IAEA)) limeipatia TAEC kifaa cha kuhakiki ubora wa machine za *X-ray (Modern Quality Control Equipment)* chenye thamani ya Yuro 7,327.20.

Aidha, Tume imekagua vituo vyenye vyanzo vya mionzi vipatavyo 118 na migodi 7 na kubaini kuwa hali ya usalama wa wafanyakazi na mazingira ni salama kwa sababu vipo chini ya viwango vya kimataifa kama inavyotakiwa kisheria. Mpaka sasa Tume imesajili

vituo 607 vyenye vyanzo vya mionzi vikiwa na jumla ya vyanzo vya mionzi 997.

- 84. Mheshimiwa Spika,** Tume vilevile imeendelea na kuhakiki viwango vya mionzi isiyoayonisha katika minara ya simu (*Mobile phone base stations*). Mpaka sasa vituo 122 vimepimwa nchi nzima na kuonyesha kuwa kiwango cha mionzi inayotoka katika minara ya simu iko ndani ya viwango vinavyokubalika na Tume inayoratibu viwango vya mionzi isiyoayonisha kimataifa *International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (ICNRP)*.

Aidha, Tume inaendelea na uandaaji wa kanuni za kudhibiti matumizi ya mionzi isiyoayonisha kitaifa.

- 85. Mheshimiwa Spika,** baada ya kukamilisha uandaaji wa sheria na kanuni za uchimbaji wa madini ya urani, Wizara kwa kushirikiana na Tume ya Nguvu za Atomiki Tanzania iliomba msaada kutoka kwa Shirika la Kimatifa la Nguvu za Atomiki (*International Atomic Energy Agency*) ili kutathmini utayari wa nchi katika kusimamia uchimbaji wa urani. Mkazo uliwekwa kwenye mradi wa urani wa mto Mkuju ambao ulishapata leseni ya uchimbaji ili athari kwa watu na mazingira zisitokee. Msaada wa tathmini ulioombwa IAEA ni katika maeneo ya utafutaji, tathmini ya rasilimali, ujenzi wa mgodi, usindikaji, usafirishaji. Kufukia mashimo, kusafisha na kurejesha mazingira baada ya uchimbaji kufikia ukomo.

B.5.5 Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia

- 86. Mheshimiwa Spika,** Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia imeendelea kuratibu miradi ya utafiti 59 inayofadhiliwa na Mfuko wa Taifa wa Uendelezaji wa Sayansi na Teknolojia (MTUSATE) (**Kiambatanisho Na.13**). Aidha, Tume imesimamia pia miradi mingine 4 inayofadhiliwa na Mfuko wa pamoja kati ya Tanzania, Sweden na Uholanzi (TASENE). Baadhi ya matokeo ya tafiti hizo ni: ugunduzi wa vinasaba vya mimea ya Tanzania, ubunifu katika tiba ya kupunguza makovu yatokanayo na upasuaji baada ya kurekebisha mdomo wa sungura, utunzaji wa lugha na utamaduni wa Wangoni.
- 87. Mheshimiwa Spika,** wizara kupitia Ofisi ya COSTECH Zanzibar kwa kushirikiana na Shirika la Utoaji Huduma za Kujitolea (VSO) na Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Karume imeanzisha mradi wa kutengeneza kifaa cha kutumia mwanga wa jua (*solar drier*) kwa ajili ya kukaushia matunda mbalimbali pamoja na mwani. Kwa sasa kifaa cha awali (*prototype*) kinajaribiwa kwa ajili ya kuthibitisha joto lake na mambo mengine ya kiufundi.

88. **Mheshimiwa Spika**, wizara kupitia COSTECH, imefadhili jumla ya watafiti 130 katika vyuo mbalimbali nchini ambapo watafiti 82 wanachukua shahada ya uzamili na watafiti 48 wanachukua shahada ya uzamivu (**Kiambatanisho Na.12**). Kati ya wanafunzi hao, 22 wanatoka Zanzibar. Tangu mwaka 2010 mpaka sasa, wizara kupitia Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia imefanikiwa kuwasomesha watafiti 517 katika vyuo vikuu 13 vya hapa nchini.
89. **Mheshimiwa Spika**, wizara kupitia Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia imefanikisha kukarabati vituo vya utafiti 20, ambapo vituo 19 ni vya Tanzania Bara na kituo kimoja (1) ni Zanzibar. Ujenzi wa jengo la ofisi katika Kituo cha Utafiti wa Kilimo Naliendele, Mtwara na ujenzi wa maabara ya nyama na nyumba tatu (3) kwa ajili ya wafanyakazi katika Kituo cha Utafiti wa Mifugo cha TALIRI cha Mabuki Misungwi Mwanza umekamilika.
90. **Mheshimiwa Spika**, wizara kupitia Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia imeanzisha jumla ya kongano bunifu za uzalishaji 54, ambapo kongano 23 zilizokidhi vigezo vya kuwa bunifu zimewezeshwa kwa kupewa shilingi milioni 8 kila moja ili kuweza kukuza uwezo wao wa ubunifu na kuongeza ushindani (**Kiambatanisho Na.14**). Idadi ya kongano zilizowezeshwa kwa mikoa ni pamoja na Morogoro (7); Singida (2) Manyara (3), Shinyanga (2) Dar es Salaam (4), Ruvuma (1), Rukwa (1) na Zanzibar (5). Aidha, zaidi ya watu 250 wameajiriwa kutokana na kongano hizo kuimarisha shughuli zake kupitia uwezeshaji huu.
91. **Mheshimiwa Spika**, kwa upande wa Zanzibar, Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia inaendelea kuzisimamia kongano 5 ikiwemo kongano ya mwani, kuku, mbogamboga, viungo, utalii na ufugaji wa samaki. Kongano ya mwani imetoa ajira ya watu kama 30,000 kwa Zanzibar wengi wao wakiwa akina mama, na pia imelifanya zao la mwani kuwa ni sekta ya pili kwa kuingiza fedha za kigeni Zanzibar.
92. **Mheshimiwa Spika**, wizara kwa kushirikiana na Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia inaendelea na juhudi za kuanzisha Kijiji Mahiri cha TEHAMA (*Smart ICT Village*). Kijiji hiki, ambacho kitaanzishwa kwa utaratibu wa kushirikisha sekta binafsi kinakusudia kuhawilisha maarifa na teknolojia kutoka nje ya nchi na kuyaleta hapa nchini na pia kukuza uwezo wa wanasayansi, watafiti na wajasiriamali chipukizi katika sekta ya TEHAMA. Kwa sasa Tume ipo katika hatua za mwisho za kusaini mkataba wa makubaliano (MoU) na Mamlaka ya Uwekezaji (EPZA), kwa lengo la kupata eneo lenye ukubwa wa ekari 438 katika eneo la EPZA lililopo Bagamoyo

Mkoa wa Pwani ili kuanza shughuli za ujenzi.

C. CHANGAMOTO ZILIZOPO KATIKA SEKTA YA MAWASILIANO, SAYANSI NA TEKNOLOJIA

93. **Mheshimiwa Spika**, pamoja na mafanikio yaliyopatikana katika utekelezaji wa majukumu na malengo ya Sekta ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia zipo pia changamoto kadhaa ambazo zimechangia kutofikiwa kwa malengo ya sekta kama ifuatavyo:

C.1 MTIRIRIKO MDOGO WA FEDHA ZA NDANI ZA MIRADI YA MAENDELEO

94. **Mheshimiwa Spika**, mtiririko mdogo wa fedha za miradi ya maendeleo na upatikanaji wake kwa wakati umeleta changamoto katika kukamilika kwa baadhi ya shughuli zilizopangwa kwa mwaka wa fedha 2013/14. Katika mwaka wa fedha 2013/14 Wizara iliidhinishiwa jumla ya **Sh. 30,295,485,000** kwa ajili ya miradi ya maendeleo ambazo zilijumuisha fedha za utafiti na maendeleo (*Research and Development*). Hadi kufikia tarehe 30/05/2014, wizara ilikuwa imepokea **Sh. 5,033,387,500** sawa na asilimia **16.62** ya fedha zilizoidhinishwa.

C.2 TAASISI ZINAZOENDESHA PROGRAMU ZA MAFUNZO KATIKA NGAZI ZA DIPLOMA KUTOKUWA NA STAHILI YA MKOPO

95. **Mheshimiwa Spika**, Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya (MUST) na Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam (DIT) zinaendesha programu za mafunzo katika ngazi za cheti na diploma ambazo wanafunzi wake hawana stahili ya kupata mikopo kutoka Bodi ya Mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu (HELSB) kama ilivyo kwa wanafunzi wanaosoma katika ngazi ya shahada.
96. **Mheshimiwa Spika**, pamoja na dhamira ya dhati ya Serikali ya kusomesha wataalam wengi wa kutosheleza mahitaji ya taifa katika kada hii ya diploma, kukosekana kwa fedha za kutosha hususan za Matumizi Mengineyo (OC) huduma za utendaji wa taasisi hizi na kuziweka katika hali ya wasiwasi hususan kwenye huduma zinazogharamiwa na Chuo zikiwemo za chakula kutishiwa kusitishwa. Hali hii isingejitokeza kama huduma hii ingechukuliwa na wanafunzi wenyewe kupitia mikopo yao binafsi. Huduma hizi kuendelea kutolewa na na vyuo kumepelekea taasisi kuwa na malimbikizo ya madeni kwa watoa huduma za chakula na vifaa vya kufundishia na kujifunzia. Aidha, kwa upande wa taaluma,

kutopatikana kwa fedha kwa ajili ya matumizi mengineyo kuna sababisha wanafunzi kuchelewa kwenda kwenye mafunzo kwa vitendo viwandani (*industrial practical training*). Hali hiyo imekuwa ikichelewesha kufikiwa kwa azma ya Serikali ya kuandaa rasilimali watu ya kutosha katika kutumia sayansi na teknolojia katika kuleta maendeleo ya kiuchumi na kijamii.

C.3 UHABA WA WATAALAM KATIKA NYANJA ZA SAYANSI, TEKNOLOJIA ZA UBUNIFU

97. **Mheshimiwa Spika**, Sekta ya Sayansi, Teknolojia na Ubunifu inakabiliwa na uhaba wa wataalam, kuwapo kwa hali hii kunakinzana na utashi wa kuwa na jamii inayoongozwa na maarifa (*knowledge-led society*). Jitihada zinafanywa na taasisi za elimu kupanua udahili ni moja ya mkakati wa kupunguza tatizo hili.

C.4 USALAMA KATIKA MITANDAO YA MAWASILIANO

98. **Mheshimiwa Spika**, kutokana na mafanikio makubwa hasa kufuatia kuongezeka kwa matumizi ya TEHAMA ulimwenguni na kasi kubwa ya mabadiliko na matumizi ya teknolojia ya mawasiliano imeleta hofu kwa watumiaji kutokana na kuongezeka kwa uhalifu wa mtandao na uvunjifu wa maadili katika jamii. Serikali kwa kutambua changamoto hizi imeanzisha mikakati mbalimbali ikiwemo kutunga sheria, kuanzisha kikosi maalum cha kupambana na uhalifu katika mtandao na kutoa elimu kwa wananchi. Wizara inaamini kuwa suluhishi madhubuti katika eneo hili utatokana na ushiriki wa jamii yenyewe katika kukabili kadhia hizi na kuongeza matumizi ya teknolojia kukabili hali hii.

C.5 SHUGHULI ZA UTAFITI NA MAENDELEO KUTOTENGEWA FEDHA ZA KUTOSHA

99. **Mheshimiwa Spika**, upungufu wa fedha umeendelea kuathiri utekelezaji wa malengo na ufanisi wa shughuli za utafiti na maendeleo. Azma ya Serikali kuongeza tengeo la fedha za utafiti na maendeleo katika Bajeti ya Serikali kufika asilimia moja (1%) ya Pato Ghafi la Taifa. Pamoja na azma hii kuwepo, pamekuwa na changamoto katika kufikia lengo hili ambapo fedha zinazotengwa pamoja na kuongezeka ikilinganishwa na miaka ya nyuma hazijaweza kufikia kiwango hiki. Wizara kupitia Uboreshaji wa Mfumo wa Sayansi, Teknolojia imeandaa vivutio ili kuongeza mchango wa sekta binafsi na wadau wengine kuchangia utafiti na maendeleo ya sayansi na teknolojia na ubunifu kwa ujumla. Hata

hivyo ili kufanikisha jambo hili, tengeo la fedha kupitia bajeti ya Serikali linapaswa kuongezeka kugharamia utekelezaji wa programu hii.

- 100. *Mheshimiwa Spika***, pamoja na changamoto nilizoieleza, wizara itaendelea kutekeleza majukumu yake ili na kuzipatia ufumbuzi changamoto hizi ili kuongeza mchango wa sayansi, teknolojia na ubunifu katika ukuaji wa uchumi na maendeleo ya wananchi wote kwa ujumla.

D. MALENGO YA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2014/2015

D.1 SEKTA YA MAWASILIANO

- 101. *Mheshimiwa Spika***, katika mwaka wa fedha 2014/2015 katika Sekta ya Mawasiliano, wizara itatekeleza yafuatayo:
- i) Kuendelea na Ujenzi wa Awamu ya III ya Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano. Utekelezaji wa Awamu ya III ya ujenzi wa Mradi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano unajumuisha: uunganishaji wa Zanzibar katika Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano; upanuzi wa Mkongo kwenye baadhi ya maeneo ambayo hayakufikiwa katika Awamu ya I na II; na ujenzi wa Mtandao wa IP/MPLS na Vituo Mahiri vya kutunzia kumbukumbu (*Data Centres*) katika miji ya Dar es salaam, Dodoma na Zanzibar;
 - ii) Kuweka na kusimamia mtandao wa TEHAMA mkubwa na wenye kasi zaidi (*Broadband strategy*);
 - iii) Kukamilisha utungaji wa Sheria ya Matumizi Salama ya Mtandao (*Cyber Security Law*);
 - iv) Kuendelea kuunganisha taasisi za elimu ya juu na utafiti katika Mkongo wa Taifa Mawasiliano chini ya mradi wa STHEP kwa kushirikiana na wadau wa maendeleo hususan Benki ya Dunia;
 - v) Kuanza mchakato wa uhuishaji wa Sera ya Taifa ya Posta ya mwaka 2003 pamoja na kutunga Sera mpya ya Taifa ya Menejimenti ya Masafa;
 - vi) Kuanzisha programu ya kukuza upatikanaji na utoaji wa huduma kupitia ugatuzi wa baadhi ya huduma za taasisi na kampuni kufanywa na wajasiriamali wa nje au wa kujitegemea kupitia TEHAMA (*Business Process Outsourcing*);
 - vii) Itakamilisha utekelezaji wa Mradi wa Kitaifa wa Anwani za Makazi na Misimbo ya Posta katika Mkoa wa Dar es Salaam na kuanza utekelezaji Zanzibar pamoja na mikoa ya Arusha, Dodoma, Mwanza, Mbeya, Moshi na Tanga;
 - viii) Kuendelea na awamu ya pili ya zoezi la kuhama kutoka Mfumo wa Utangazaji wa Analojia kwenda Dijitali; Awamu hii inahusisha miji

- ya Tabora, Singida, Kigoma, Musoma, Bukoba, Morogoro, Iringa, Kahama, Songea, Lindi na Mtwara;
- ix) Itaratibu utekelezaji wa Mradi wa Jamii Habari pamoja na kuanzisha mpango mkakati wa kitaifa wa kupeleka matokeo yaliyojitokeza kupitia mradi huu katika sehemu zingine za nchi. Aidha, mkakati wa kupanua Mradi wa Jamii Habari kuingiza eneo la kukuza uchumi kupitia teknolojia (*knowledge economy*) baina ya Tanzania na Finland utatekelezwa;
 - x) Itakamilisha uanzishaji wa Tume ya TEHAMA na kuiwezesha kuanza kufanya kazi;
 - xi) Itaratibu na kusimamia utendaji kazi wa Taasisi za Mawasiliano zilizo chini ya Wizara ambazo ni Kampuni ya Simu Tanzania (TTCL), Shirika la Posta Tanzania (TPC), Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA), Baraza la Watumiaji wa Huduma za Mawasiliano (TCRA - CCC) na Mfuko wa Mawasiliano kwa wote (UCSAF); pamoja na kuratibu utekelezaji wa Sera za Mawasiliano kwa kampuni binafsi zinazotoa huduma hizo nchini;
 - xii) Itaendelea kuimarisha ushirikiano wa kitaifa, kikanda na kimataifa ili kuchochea ukuaji wa sekta ya mawasiliano nchini; Aidha, itakamilisha uridhaji wa mabadiliko ya mikataba ya Umoja wa Posta Duniani (UPU); Umoja wa Mawasiliano Duniani (ITU) na matumizi ya huduma za mawasiliano wakati wa majanga (*Tampere Convention on emergence telecommunications*);
 - xiii) Itaratibu mpango wa Mawasiliano kwa Wote pamoja na kuimarisha vituo vya mawasiliano ya kijamii na kusimamia utekelezaji wa mpango wa utabibu kwa njia ya TEHAMA (*telemedicine*) kupitia mradi wa *Pan African e-Network* unaofadhiliwa na Serikali ya India.
 - xiv) Itaendelea kuweka miongozo itakayoboresha huduma za mawasiliano nchini ili kuhakikisha wananchi wanapata huduma bora (*Quality of Services*) na kuandaa Mkakati wa Taifa wa Posta (*National Postal Strategy*) utakaoendana na viwango vya kimataifa.

D.2 SAYANSI, TEKNOLOJIA NA UBUNIFU

102. Mheshimiwa Spika, kwa upande wa sayansi, teknolojia na ubunifu katika mwaka wa fedha 2014/15, Wizara itatekeleza yafuatayo:

- i) Kuendelea na utekelezaji wa Programu ya Mageuzi ya Mfumo wa Ubunifu nchini (*National Innovation System Reform*);
- ii) Kuendelea na uimarishaji wa mifumo, taasisi na rasilimali watu ili kukuza utafiti na matumizi ya sayansi na teknolojia nchini;
- iii) Kuimarisha na kuboresha taasisi za utafiti, sayansi na teknolojia nchini;
- iv) Kubuni, kuandaa na kusimamia sera, mipango ya utekelezaji, miongozo, mikataba, itifaki, sheria na kanuni zinazolenga kuendeleza sayansi, teknolojia na ubunifu nchini;

- v) Kukamilisha andiko la programu ya matumizi ya nyuklia;
- vi) Kuimarisha uhusiano wenye tija na wadau mbalimbali katika sayansi, teknolojia na ubunifu ndani ya nchi, kikanda na kimataifa;
- vii) Kuhamasisha jamii kuhusu sayansi, teknolojia na ubunifu kwa ujumla kwa maendeleo ya kiuchumi na kijamii;
- viii) Kuratibu uendelezaji wa miundombinu na rasilimali watu katika sayansi na teknolojia; na
- ix) Kuandaa sheria ya sayansi, teknolojia na ubunifu, kukamilisha sera taifa ya sayansi, teknolojia na ubunifu pamoja na mkakati wa utekelezaji na kuandaa Sera ya Taifa ya Teknolojia za Nyuklia ya mwaka 2013.

D.3 MASUALA YA UJUMLA

103. Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2014/2015, Wizara itatekeleza mambo yafuatayo:

- i) Kuendelea kuajiri na kuwapandisha vyeo watumishi wenye sifa na wanaokidhi vigezo mbalimbali vilivyo kwenye nyaraka za maendeleo ya utumishi wa umma za mwaka 2002 pamoja na Tathmini ya Utendaji Kazi kwa Uwazi (OPRAS);
- ii) Kusimamia utekelezaji wa mkakati wa uadilifu kwa kutekeleza kanuni za maadili ya kiutendaji katika utumishi wa umma, kwa kuwaelimisha watumishi kuhusu Sheria ya Utumishi wa Umma Na. 8 ya mwaka 2002, kanuni na taratibu za uendeshaji katika utumishi wa umma na Sheria ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa Na. 11 ya mwaka 2007 ili utumishi wa umma uwe wenye ufanisi na wa kuheshimika;
- iii) Kuendelea kusimamia utekelezaji wa Waraka Na. 2 wa Mwaka 2006 kwa kuhamasisha watumishi kupima afya zao ili wale watakaonekana kuwa na upungufu katika afya zao waweze kupatiwa huduma;
- vi) Kuendela kutekeleza Mpango wa Mafunzo kwa kuwapeleka kwenye mafunzo watumishi katika maeneo ya sayansi, teknolojia na mawasiliano ili kuwaongezea ujuzi, maarifa na ufanisi katika utendaji wao wa kazi;
- xv) Kuendelea kuimarisha sekta ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia kwa kusimamia utekelezaji wa mifumo ya kimenejimenti mathalani Miundo ya TEHAMA, mgawanyo wa majukumu pamoja na mpango wa kurithishana madaraka;
- xiii) Kuendelea kusimamia utekelezaji wa Mpango wa Miaka Mitano 2011/2012-2015/2016
- xiv) Kuratibu uandaaji wa Taarifa ya Kusimamia, Kudhibiti na Kuratibu Mapato na Matumizi ya Serikali;
- xv) Kuratibu uandaaji wa Taarifa ya Utekelezaji wa Ilani ya Uchaguzi ya CCM ya Mwaka 2010-2015;
- xvi) Kuratibu usimamizi na tathmini ya miradi inayotekelezwa na Wizara na Taasisi zilizo chini yake;

xix) Kushirikiana na vyombo vya habari kuelimisha umma kupitia redio, runinga, magazeti, machapisho na tovuti ili kuongeza uelewa wa jamii kuhusu masuala ya TEHAMA, sayansi, teknolojia na ubunifu.

D.4 MALENGO YA TAASISI

D.4.1 Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam (DIT)

104. Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2014/2015, Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam itatekeleza yafuatayo:

- i) Kudahili wanafunzi wapya 1600 wakiwemo wa stashahada 1,090 (wa kiume 690 na kike 400) na shahada ya uhandisi 450 (wa kiume 320 na kike 130) na shahada ya uzamili 60 na kuendelea kuwa na jumla ya wanafunzi 3,250;
- ii) Kuendesha programu maalum kwa wanafunzi wa kike ili kuwezesha wanafunzi 100 wa kike wapate sifa za kudahiliwa katika kozi mbalimbali za uhandisi;
- iii) Kuanzisha kozi mpya za stashahada za; *Civil and Highway Engineering* na *Food Science and Technology*
- iv) Kumalizia ujenzi wa *DIT Teaching Tower*;
- v) Kuanzisha kozi ya elimu ya juu katika *Sustainable Energy Engineering* kwa ushirikiano na *ACP-EU Cooperation Program in Higher Education EDULINK II: ENERGISE (Enlarged Network in Education and Research for Growing Impact of Sustainable Energy)*. Pia, kuanzisha programu ya masomo ya juu katika *Computational Engineering under the Weather Information Management in East Africa (WIMEA-ICT) programme*;
- vi) Kuendelea na ukarabati wa majengo, miundombinu ya maji, umeme na mawasiliano katika Kampasi ya DIT Mwanza;
- vii) Kuendelea kufundisha programu za muda mfupi za kitaalam za kutengeneza viatu, kutengeneza bidhaa za ngozi, kusindika ngozi na matumizi ya kompyuta.
- viii) Kuendeleza mradi wa matibabu mtandao kwa kuunganisha Hospitali ya Bugando, Hospitali ya Seliani Arusha, Hospitali ya Kilimanjaro Christian Medical Centre (KCMC) na Mnazi Mmoja, Zanzibar kwenye mtandao.

D.4.2 Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya (MUST)

105. Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2014/2015, Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya kitatekeleza mambo yafuatayo:

- i) Kudahili jumla ya wanafunzi 3,700 katika ngazi ya stashahada na shahada;

- ii) Kuendelea kutoa mafunzo ya awali (*pre-entry*) kwa wanafunzi wa kike kwa lengo la kuongeza udahili wa wanafunzi wa kike kufikia 100 katika fani za uhandisi , sayansi na teknolojia;
- iii) Kuanzisha kozi mpya za fani za mekatroniki, sayansi na teknolojia ya vyakula, uhandisi mawasiliano na uhandisi madini;
- iv) Kuendelea na ujenzi wa miundombinu mbalimbali ya chuo ikiwemo kuendelea na ujenzi wa maktaba; kuanza ujenzi wa *College of Engineering and Technology, College of Science and Education na School of Business Studies*; na kuanza ujenzi wa jengo la utawala, hosteli za wanafunzi pamoja na nyumba za wafanyakazi.

D.4.3 Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela-Arusha

106. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2014/2015, Taasisi ya Nelson Mandela itatekeleza mambo yafuatayo:

- i) Itadahili jumla ya wanafunzi wapya 100 katika fani mbalimbali za sayansi na uhandisi; kati yao 60 ni wa shahada za uzamili na 40 ni wa shahada za uzamivu, pamoja na kuendelea kufadhili wanafunzi 278 wanaoendelea, kati yao 165 ni wa shahada za uzamili na 113 wa shahada za uzamivu;
- ii) Itaanzisha progamu mpya saba za Shahada za Uzamili na Uzamivu;
- iii) Itaajiri wafanyakazi 84, ikiwa ni wanataaluma 37, mafundi 21 na waendeshaji 26;
- iv) Itaimarisha kituo cha TEHAMA na ununuzi wa vifaa vyake pamoja na ununuzi wa vifaa vya mafunzo, maabara na maktaba; na
- v) Itaendeleza ujenzi wa maabara na majengo ya ofisi;

D.4.4 Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH)

107. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2014/2015, Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) itatekeleza mambo yafuatayo:

- i) Itaendelea na juhudi za kuimarisha matumizi ya matokeo ya tafiti mbali mbali ili zitumike kufanya maamuzi kwa wadau mbalimbali ikiwa ni pamoja na watoa maamuzi, watunga sera, sheria, mikakati na mipango itakayoboresha huduma za sekta hapa nchini;
- ii) Itaratibu shughuli za utafiti nchini, ikiwa ni pamoja na zile zinazofadhiliwa na mfuko wa Taifa wa Uendelezaji wa Sayansi na Teknolojia (MTUSATE) na Tanzania Sweden and Netherlands (TASENE);

- iii) Itaendelea na jitihada za uendelezaji na uhawilishaji wa teknolojia mbalimbali nchini;
- iv) Itagharamia tafiti za kisayansi ikiwa ni pamoja na
 - a. Uendelezaji wa rasilimali watu,
 - b. Kuboresha mazingira ya utafiti miundombinu na vitendea kazi, na
 - c. Miradi mipya ya utafiti na ile inayoendelea kulingana na vipaumbele vya taifa;
- v) Itaanzisha atamizi mpya ya biashara na kilimo (*Agri-business Incubator*) ili kukuza ujasiriamali na uwekezaji katika sekta ya kilimo hususan usindikaji wa mazao;
- vi) Itaendeleza uboreshaji wa jumla katika kongano 45 ili ziweze kufanya vizuri zaidi katika soko la ushindani kwa kutengeneza bidha zenye ubunifu na ubora zaidi;
- vii) Itahamasisha mfumo wa kuendeleza teknolojia mbalimbali katika vyuo vikuu na taasisi za utafiti;
- viii) Itaanzisha mfuko wa kusaidia maendeleo ya teknolojia (*Funds for Technology Development*) mbalimbali kwa njia ya ushindani;
- ix) Itarusha vipindi 30 vya runinga, vipindi 20 vya redio kwa kushirikiana na TBC, kuchapisha makala 30 katika magazeti, kuchapisha jarida la kielektroniki la kila mwezi na kushiriki maonyesho 15 yanayohusu sayansi, teknolojia na ubunifu;
- x) Itaboresha shughuli za kuratibu tafiti katika ofisi ya Zanzibar kwa kushirikiana na SMZ;
- xi) Kuendelea na ujenzi wa kijiji cha kisasa cha mawasiliano (*ICT Technology Park*) ambacho kitachangia kuleta makampuni makubwa ya kimataifa na hatimaye kuweza kukuza uchumi wenye kutumia maarifa (*knowledge base economy*); na
- xii) Itaendeleza jitihada za kutumia mfuko wa MTUSATE kama kichocheo cha kuwavutia wafadhili wengine ili waweze kuchangia mfuko wa utafiti na maendeleo ikiwa ni pamoja na sekta binafsi.
- xiii) Itaratibu uanzishwaji wa “*channel*” ya luninga ya Sayansi na Teknolojia na Ubunifu.

D.4.5 Tume ya Nguvu za Atomiki Tanzania (TAEC)

- 108. *Mheshimiwa Spika***, katika mwaka wa fedha 2014/2015, Tume ya Taifa ya Nguvu za Atomiki Tanzania itatekeleza mambo yafuatayo:
- (i) Itafanya tathmini ya maombi 370 ya leseni mbalimbali ili kuona kama yanakidhi matakwa ya sheria na kanuni za usalama na kinga ya mionzi ya mwaka 2004;
 - (ii) Kuendelea na upimaji wa viwango vya mionzi (*Personnel Dosimetry Service*) kwa Wafanyakazi 1,600;

- (iii) Kutafuta na kukusanya mabaki ya vyanzo vya mionzi na kuyahifadhi katika maabara maalumu (*Central Radioactive Waste Management Facility- CRWMMF*) iliyoko Arusha;
- (iv) Kutoa elimu kwa wananchi waishio maeneo yenye madini ya urani kwa kupitia makongamano manane (8) ili kuongeza uelewa na kuweka tahadhari pale inapostahili;
- (v) Kuendelea na upimaji wa vyanzo vya mionzi katika sampuli angalau 6,000 za vyakula na mbolea;
- (vi) Kuimarisha upimaji wa mionzi kwenye mazingira katika vituo 24 ambavyo vimekuwa vikiendeshwa kwa ushirikiano na Taasisi nyingine;
- (vii) Kuendelea na ukaguzi wa migodi mitano (5) mikubwa inayofanya kazi ili kubaini hali ya usalama inayoendelea katika migodi hiyo;
- (viii) Kuendesha kituo cha kupima mionzi katika hewa ya anga kupitia *Radionuclide Monitoring Station (TZP-RN64)* iliyopo katika Chuo Kikuu cha Dar es Salaam) chini ya mkataba wa kimataifa wa *Comprehensive Nuclear Test-Ban Treaty of Nuclear Weapons (CTBT)*;
- (ix) Kuratibu miradi ya kitaifa na kikanda (AFRA) inayogharamiwa na Shirika la Kimataifa la Nguvu za Atomiki Duniani (*International Atomic Energy Agency-IAEA*) na kusimamia mchakato wa kuandaa miradi mipya kwa kipindi cha mwaka 2015/2016;
- (x) Kuendelea kuimarisha uendeshaji wa shughuli na majukumu ya TAEC, kwa kuendelea na juhudi za kuanzisha ofisi ya kanda katika mkoa wa Ruvuma (Namtumbo) ili kurahisisha utekelezaji wa majukumu ya Tume;
- (xi) Kuandaa kanuni, taratibu na viwango ili kuhakikisha usimamizi wa mionzi isiyoayonisha katika nyanja na sekta mbalimbali nchini;
- (xii) Kufanya kaguzi kwenye vituo 120 vinavyotoa mionzi isiyoayonisha (*non-ionizing radiation*) kwenye minara ya simu, redio, luninga, na vifaa vingine vya mionzi ili kubaini usalama wa wakazi wa maeneo husika; na
- (xiii) Kuanza mradi wa ujenzi wa maabara za kisasa ili kukidhi majukumu na mahitaji ya sasa na baadae. Pamoja na ujenzi huu, mkakati wa kupeleka huduma karibu na wananchi utaanza kwa kuweka maabara katika vituo vya Dar es Salaam na Zanzibar; na
- (xiv) Kuendelea kukagua vituo vyenye vyazo vya mionzi 150 na migodi 20 ili kubaini hali ya usalama.

D.4.6 Shirika la Posta Tanzania (TPC)

109. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka wa fedha 2014/2015 Shirika la Posta Tanzania litatekeleza mambo yafuatayo:

- i) Kuunganisha ofisi za Posta katika mtandao wa kielektroniki kutoka 112 (mwaka 2013/14) hadi 147 ili kuongeza matumizi ya TEHAMA katika kutoa huduma zake;
- ii) Kutoa mafunzo kwa wafanyakazi 295 yatakayohusisha uendeshaji (60), TEHAMA (95), huduma kwa wateja/ masoko (105) na uongozi (35);
- iii) Kuanza ujenzi wa miradi mipya ya Posta - Bariadi, Sumbawanga na upanuzi wa jengo la posta Babati;
- iv) Ukarabati wa jengo la Makao Makuu (*Posta House*) Dar es Salaam na majengo ya yaliyoko Wete, Mahonda, Moshi na Lindi;
- v) Kuimarisha na kuboresha duka la kununua na kuuza fedha za kigeni (*Posta Bureau De Change*) katika Posta Kuu ya Dar-es-Salaam na kuanzisha duka kama hilo katika ofisi ya Posta Shangani /Zanzibar;
- vi) Kuendelea kuimarisha na kuboresha huduma za EMS – *courier* na *City Urgent Mail (pCUM)*; na
- vii)Kupanua huduma za kibenki kwa uwakala kupitia Benki ya Posta na CRDB katika ofisi za Posta zilizoko wilayani.

D.4.7 Kampuni ya Simu Tanzania (TTCL)

- 110. *Mheshimiwa Spika***, katika mwaka wa fedha 2014/2015, Kampuni ya Simu Tanzania itatekeleza mambo yafuatayo:
- i) Kuboresha mapato kutoka Sh. bilioni 91.3 mwaka 2013 hadi Sh. bilioni 149 mwaka 2015 (ongezeko la 63.2%);
 - ii) Kuongeza idadi ya wateja wake wa huduma mbalimbali za simu (*voice and data*) kutoka 259,106 mwaka 2013 hadi 1,200,000 mwaka 2015 (ongezeko la 363%);
 - iii) Kuboresha makusanyo ya mapato na madeni ya kampuni yanayotokana na huduma za simu zinazotolewa kila mwezi kwa wateja wake kupitia kampuni za kukusanya madeni (*debt collectors*);
 - iv) Uboreshaji wa huduma kwa wateja kwa kuweka mifumo ya huduma kwa wateja na kupanua uwezo wa mtandao wa simu (*capacity*);
 - v) Upanuzi wa mtandao kwa kutumia teknolojia ya 4G LTE katika mikoa ya Dar es Salaam, Arusha, Mbeya, Mwanza, Morogoro, Kilimanjaro, Tanga, Iringa pamoja na Zanzibar;
 - vi) Kusimamia ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano Awamu ya Tatu; na,
 - vii)Kuendelea Rasilimali Watu kwa kujenga uwezo wa kiutendaji (*Capacity Building*).

D.4.8 Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA)

- 111. *Mheshimiwa Spika***, katika mwaka wa fedha 2014/2015, Mamlaka

ya Mawasiliano Tanzania itatekeleza yafuatayo:

- i) Kufanya tathmini ya gharama za huduma za simu za mkononi
- ii) Kufanya utafiti kuhusu utoaji wa huduma za intaneti na matumizi ya masafa yanayoweza mawasiliano ya intaneti (*Broadband*).
- iii) Kuelimisha watumiaji wa huduma za mawasiliano kuhusu sheria, haki na wajibu wa watumiaji: kuhusu mfumo mpya wa Anwani za Makazi na Misimbo ya Posta; uhamaji kutoka mfumo wa utangazaji wa analogia kwenda dijitali; usajili wa laini za simu za kiganjani; haki na wajibu wa watumiaji na masuala ya tahadhari dhidi ya uhalifu kupitia mtandao;
- iv) Kutekeleza awamu ya kwanza na ya pili ya kituo cha kusimamia usalama wa mitandao ya mawasiliano (TZ-CERT) pamoja na kuanzisha mfumo wa kumbukumbu za simu za mkononi kwa kushauriana na watoa huduma wa simu za mkononi (CEIR);
- v) Kuratibu uanzishwaji wa kituo cha taifa cha uokozi na kukabiliana na majanga, ikiwa ni pamoja na kuwezesha kutumika kwa namba za kuokoa na za dharura ambazo ni 110, 115 na 118. Pia, kufuatilia utendaji wa namba 111 na 112;
- vi) Kupitia upya upangaji wa masafa yatakayopatikana baada ya kuhamia utangazaji wa dijitali – masafa ya 694 MHZ hadi 790 MHZ;
- vii) Kuweka kanuni za utangazaji wakati wa uchaguzi, na matangazo ya televisheni na redio na kuhimiza uendelezaji wa uandaaji wa vipindi vyenye maudhui ya Kitanzania;
- viii) Kusimamia na kuendesha mtambo wa TTMS pamoja na kusimamia matumizi ya masafa;
- ix) Kusimamia uzingatiaji wa Kanuni na masharti ya leseni;
- x) Kuratibu tathmini ya mionzi ya mawasiliano kwenye maeneo mbalimbali na uanzishaji wa utaratibu wa kusimamia mifumo ya utendaji wa Mamlaka ili kuhakikisha ufanisi;
- xi) Kufanya utafiti kuhusu satelaiti na mifumo ya mawasiliano kwenye masafa ya 3.5 GHZ; na
- xii) Kusimamia mfumo wa kumbukumbu, takwimu na taarifa zinazohusu mfumo wa kitaifa wa Anwani za Makazi na Misimbo ya Posta.

D.4.9 Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF)

112. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2014/2015, Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF) utatekeleza mambo yafuatayo:

- i) Kutathmini mahitaji ya huduma za mawasiliano katika maeneo yasiyo na mvuto kibiashara nchini kwa lengo la kuyajumuisha katika miradi ya Mfuko;
- ii) Kuendelea na utekelezaji wa miradi ya kufikisha mawasiliano ya simu katika Kata mia mbili (200) ili kuona huduma iliyokusudiwa inawafikia wananchi;
- iii) Kuunganisha shule 55 za umma kwenye mtandao wa intaneti Tanzania bara na Zanzibar;
- iv) Kuanzisha vituo vinne vya majaribio vya radio jamii (*Community Radio*);
- v) Kutathmini na kufikisha matangazo ya runinga ya digitali katika mikoja minne (4) mipya ambayo haijafikiwa na huduma hiyo; na
- vi) Kuanzisha Vituo vya TEHAMA katika visiwa vya Unguja na Pemba.

E. MAAZIMIO NA MWELEKEO WA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2014/2015

E.1 MALENGO KATIKA MPANGO WA MUDA WA KATI NA MREFU

- 113. *Mheshimiwa Spika***, Sekta ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia inaazimia kutekeleza Mpango wa Muda wa Kati na Muda Mrefu ambao umetilia mkazo katika maeneo yafuatayo:

E.1.1 Sekta ya Mawasiliano

- 114. *Mheshimiwa Spika***, katika Sekta ya Mawasiliano, wizara imeazimia kutekeleza yafuatayo:
- i) Kuendelea na ujenzi na kuimarisha miundombinu ya TEHAMA nchini ikiwa ni pamoja na ushiriki, utekelezaji, uendeshaji na uendelezaji wa Mradi wa Ujenzi wa Awamu ya III ya Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano unayojumuisha uunganishaji Zanzibar na Pemba katika Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano, upanuzi wa Mkongo kwa baadhi ya maeneo ambayo hayakufikiwa na Awamu ya I na II, Ujenzi wa Mtandao wa IP/MPLS na Vituo Mahiri vya kutunzia kumbukumbu (*Data Centres*) katika miji ya Dar es salaam, Dodoma na Zanzibar;
 - ii) Kuendelea kueneza Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano na kupanua matumizi yake katika maeneo mbalimbali nchini na katika nchi jirani;
 - iii) Kuendelea kuratibu utekelezaji wa mradi wa kuunganisha katika Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano vituo 200 zikiwemo shule za msingi, shule za sekondari, vyuo vya afya, vituo vya Posta pamoja na taasisi zilizoainishwa kwenye mradi wa e-Schools unaojulikana kama *Tanzania Beyond Tomorrow-TBT*.

- iv) Kuratibu zoezi la uwekaji na matumizi ya Mfumo wa Anwani za Makazi na Misimbo ya Posta katika maeneo mbalimbali ya nchi;
- v) Kuendelea kupanua mtandao na kuboresha huduma za mawasiliano ya simu na intaneti nchini na kuratibu utekelezaji wa Sera ya Taifa ya TEHAMA na kuimarisha ujenzi wa vituo vya kijamii vya mawasiliano nchini;
- vi) Kutunga Sera ya Taifa ya Menejimenti ya Masafa na kuandaa mfumo wa kukuza utoaji wa huduma mbalimbali kupitia kampuni nyingine za TEHAMA (*ICT- Business Process Outsourcing*);
- vii) Kutunga Sheria ya Tume ya TEHAMA;
- viii) Kuandaa Mkakati wa kuweka mtandao wenye kasi na uwezo mkubwa (*Broadband*) nchini;
- ix) Kuanza uhuishaji wa Sera ya Taifa ya Posta; na
- x) Kukamilisha uanzishaji wa Tume ya TEHAMA na kufuatilia utendaji wa taasisi za mawasiliano hususan TTCL, UCSAF, TPC na TCRA;

E.1.2 Sayansi, Teknolojia na Ubunifu

115. *Mheshimiwa Spika*, kwa upande wa Sayansi Teknolojia na Ubunifu, Wizara imeazimia kutekeleza yafuatayo:

- i) Kuendelea na utekelezaji wa Programu ya Mageuzi ya Mfumo wa Ubunifu Nchini (*National Innovation System Reform*);
- ii) Kuimarisha na kuboresha Taasisi za Utafiti, Sayansi na Teknolojia nchini;
- iii) Kuendelea kuimarisha mifumo, taasisi na rasilimali watu katika nyanja za utafiti, sayansi na teknolojia nchini;
- iv) Kubuni, kuandaa na kusimamia sera, mipango ya utekelezaji, miongozo, mikataba, itifaki, sheria na kanuni zinazolenga kuendeleza sayansi, teknolojia na ubunifu nchini;
- vi) Kuimarisha uhusiano wenye tija na wadau mbalimbali katika sayansi, teknolojia na ubunifu ndani ya nchi, kikanda na kimataifa;
- vii) Kuhamasisha jamii kuhusu sayansi, teknolojia na ubunifu kwa ujumla kwa maendeleo ya kiuchumi na kijamii; na
- viii) Kuratibu uendelezaji wa miundombinu na rasilimali watu katika sayansi na teknolojia.

F. SHUKRANI

116. *Mheshimiwa Spika*, napenda sasa kutumia fursa hii kuwashukuru wale wote waliochangia na kuiwezesha Wizara yangu kufanikisha majukumu yake. Ni ukweli usiopingika kwamba mafanikio yaliyopatikana katika mwaka 2013/2014 yametokana na jitihada za pamoja, ushirikiano na misaada ya kifedha na kitaalam kutoka kwa washirika wa maendeleo wa ndani na nje ya nchi.

117. **Mheshimiwa Spika**, naomba nitoe shukrani zangu za dhati kwa kampuni za simu za kiganjani kwa utayari wao katika kushughulikia changamoto za mawasiliano katika maeneo yasiyo na mawasiliano hapa nchini. Ninazishukuru kwa jinsi zinavyoshiriki katika shughuli mbalimbali za kijamii kama vile uchangiaji wa damu salama, ujenzi wa vituo vya afya, ununuzi wa vitabu vya ziada na kiada vinavyotumika mashuleni na vyuoni, ununuzi wa madawati na ujenzi wa madarasa.
118. **Mheshimiwa Spika**, wizara ilinufaika na itaendelea kupokea misaada, mikopo na ushirikiano kutoka kwa washirika mbalimbali wa maendeleo kwa kipindi cha mwaka wa fedha 2014/2015. Kwa niaba ya Serikali, napenda kutoa shukrani kwa Serikali za Marekani, Sweden, Norway, Finland, Uholanzi, Japan, Italia, Afrika Kusini, Jamhuri ya Korea, Jamhuri ya Watu wa China na India. Vilevile, natoa shukrani kwa Benki ya Dunia, Benki ya Maendeleo ya Afrika, Benki ya Exim ya Jamhuri ya Watu wa China, pamoja na taasisi na mashirika wahisani ya Umoja wa Mataifa, Jumuiya ya Madola, Shirika la Kimataifa la Nguvu za Atomiki, KOICA, UNESCO, UNCTAD, UPU na ITU.

G. MAOMBI YA FEDHA KWA MWAKA WA FEDHA 2014/2015

119. **Mheshimiwa spika**, makadirio ya matumizi ya Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia katika mwaka wa fedha 2014/15 yamekadiriwa kuwa **Sh. 67,221,001,000**. Kiasi hicho cha fedha kimepangwa kutumika kama mchanganuo unavyooneshwa katika jedwali hapa chini:

**Jedwali Na.1 Mchanganuo wa Makadirio ya Bajeti
kwa mwaka wa fedha 2014/15**

Na.	Maelezo	Makadirio Ya Matumizi Ya Fedha Kwa Mwaka 2014/2015
1.	Mishahara	1,622,814,000
	Makao	
	Makuu	
	Taasisi	25,215,677,000
2.	Matumizi Mengineyo (OC)	11,006,177,000
	Jumla ya Matumizi ya Kawaida	37,844,668,000
3.	Fedha za Maendeleo za Ndani	26,000,000,000
4.	Fedha za Maendeleo za Nje	3,376,333,000
	Jumla ya Fedha za Maendeleo	29,376,333,000
	JUMLA KUU	67,221,001,000

120. **Mheshimiwa Spika**, ili kuwezesha Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia kutekeleza mipango yake iliyojiwekea katika mwaka wa fedha 2014/15, sasa naliomba Bunge lako tukufu lipokee, lijadili na kuidhinisha matumizi ya jumla ya **Sh. 67,221,001,000** kwa mchanganuo ulioelezwa.
121. **Mheshimiwa Spika**, hotuba hii inavyo viambatisho kuanzia **Na. 1** hadi **Na.16** vinavyotoa takwimu, vielelezo na taarifa mbalimbali zinazohusu Sekta ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia.
122. **Mheshimiwa Spika**, mwisho kabisa napenda kukushukuru wewe binafsi, Naibu Spika, Wenyeviti wa Kamati za Bunge pamoja na Bunge lako tukufu kwa kunisikiliza wakati nikiwasilisha Hotuba yangu. Hotuba hii itapatikana pia katika tovuti ya wizara ambayo ni www.mst.go.tz
123. **Mheshimiwa Spika**, naomba kutoa hoja.